

Симеон Милчев

ФУТБОЛНАТА РОМАНТИКА НА БЪЛГАРИЯ

Първа част

Офицерски спортен клуб „АС 23“

ЕЛИТНИЯТ КЛУБ НА СОФИЯ

„АС 23“ не изниква от нищото. Негови предшественици са три софийски клуба. Точният отговор дава член първи от устава му: „Името на клуба е Офицерски спортен клуб „АС 23“ – София. Клубът е основан на 4 ноември 1923 година в гр. София чрез обединението на Офицерския спортен клуб – София /основан 1919 г./, Спортния клуб „Слава“ – София, и Спортния клуб „Атлетик“ – София /основан 1913 г./.“

По-дълга история и най-впечатляващо присъствие в нашия спорт от горните три клуба има „Атлетик“. През 1910 година Благой Балькчиев /Балъка/ и приятелите му от цариградския сълтански лицей „Галата сараї“ Павел Белчев /Пол/, Иван Матинчев /Матинката/ и някои други учредяват спортния клуб „Футбол“. Отначало играчите му използват за ритане на топка празни места край Руски паметник. По-късно се разполагат трайно на игрището, където

У С Т А ВЪ

на

ОФИЦЕРСКИЙ СПОРТЕН КЛУБЪ А.С.23 – СОФИЯ

I. ИМЕ, ОСНОВАДАНЕ, СЕДАЛИЩЕ И СРОКЪ.

Чл.1. Името на Клуба е „Офицерски Спортен Клубъ А.С.23 – София. Клубът е основан на 4 ноември 1923 година в гр. София чрез обединение на Офицерския спортен клубъ София /основан 1919 г./, Спортния клубъ „Слава“ – София и Спортния клубъ „Атлетик“ – София /основан 1913 г./. Офицерският спортен клубъ А.С.23 е членъ на Българската национална спортна федерация от окръгната на Софийската спортна област.

Чл.2. Седалището на Клуба е в гр. София.

Чл.3. Срокът за съществуването на клуба е неограничен. Той престава да съществува ако в продължение на три косаца остане със по-малко членове от колкото са нужни според настоящия устав за образуване управителен съвет. В такъв случай, имотът му става собственост на Софийската спортна област до възстановяването на Клуба.

Печатът на „AC 23“

сега е сградата на Софийския университет „Свети Климент Охридски“. В празнични дни софиянци, тръгнали на разходка към Борисовата градина, се спират там и наблюдават с любопитство непознатата за тях игра.

Софийският спортен клуб „Футбол“ е официално основан на 5 март 1913 година. Уставът му е утвърден на 1 февруари 1914 година от Министерството на народното просвещение. Неговите ръководители разбират,

че с разпоκьсанни усилия трудно може да се върви напред и търсят начини за обединяване с други спортни клубове. През януари 1915 година водачите на клуб „Футбол“ Благой Балъкчиев и Иван Матинчев участват в преговорите за полагане началото на футболни първенства в София. Първата световна война прекратява временно всички идии в тази насока.

Към клуб „Футбол“ се вливат „Оборище“ и някои други по-малки клубчета. След Първата световна война ги свързва общото за всички им име на обединения клуб „Атлетик“, който продължава делото на клуб „Футбол“ и приема за своя рождена дата 5 март 1913 година. Според покойния спортен журналист Климент Симеонов /Чичо Климе/ неговите членове наброяват около 450 души, с гъба клона в квартал „Лозенец“. Футболните отбори използват за игрище днешната територия на Софийския университет „Свети Климент Охридски“. Клубът е родоначалник на леката атлетика и хокея на лед у нас. От цялата му дейност лъха чист патриотичен порив. Стихотворението „Марш“ на поета Гео Милев е написано за химн на „Атлетик“.

В края на 1919 и началото на 1920 година представители на „Атлетик“, заедно с ръководителите на „Славия“, „Борислав“ и новосъздадения „Офицерски спортен клуб“ преговарят за учредяване

на сдружение на клубовете в София. Резултатът от общите и продължителни усилия на цялата спортна общественост не закъснява. През 1921-1922 година промича първият столичен шампионат по футбол. „Атлетик“ заема седмо място от десет участници. Следващият сезон играе в Първа футболна дивизия /от общо 8/ на Софийската спортна лига. Класира се втори от седем отбора.

В настоящата книга на няколко места е споменато името на Благой Николов Балъкчиев /Балъка/. Не е случайно. Той е един от най-заслужилите първоапостоли и дейци на българския футбол. Роден през 1885 и починал през 1943 година. Като ученик в сълтанския лицей „Галата сараї“ в Цариград е сред съоснователите и футболистите на известния днес в целия спортен свят едноименен турски клуб. За половин вековния юбилей на „Галатасараї“ ръководството го награждава посмъртно със златен възпоменателен медал и грамота-диплом. Благой Балъкчиев отглежда четирима синове и една дъщеря. Георги /Куш/ и Елена са национали съответно по футбол и волейбол. В „АС 23“ се изявяват още вратарят Никола /Бълата/ и в юношеския тим най-малкият Бобе /Бобчето/. Футбол играе и третият поред брат Коце.

Другият възпитаник на цариградския лицей „Галата сараї“, Иван Матинчев /Матинката/ е неизменно в ръководството на спортивния клуб „Футбол“. Забележително, ярко присъствие навсякъде! Неговото име бързо се превръща в синоним на отбора, наричан от софиянци още при първите му изяви „тима на Матинката“. За по-голямо признание едва ли би могло да се мечтае. Голям е и приносът му към „Атлетик“.

Председател на „Атлетик“ преди учредяването на „АС 23“ е един от най-авторитетните спортни дейци в България доктор Иван Славов. Той завършва гимназия в Солун, после висше образование в Германия. Завръща се в родината и най-напред е учител по немски език в Търговската гимназия в Свищов. Влиза в първото ръководство на „АС 23“, а през декември 1923 година е избран за заместник-председател на новосъздадената Българска национална спортна федерация /БНСФ/.

След края на Първата световна война и подписания унизителен за България и жестоко несправедлив Ньойски мирен договор нашата армия е съкратена до около 20 хиляди души. Повсеместна покруса. Разруха. Мизерия. Въпреки страшната национална катастрофа патриотичният дух не угасва. Един от следвоенните му изблици

Така изглежда месечното клубно списание „Известия“

е лавинообразната поява на спортни клубове. Така през 1919 година се роят и 18 офицерски спортни клуба, обединени в Български народен спортен съюз. Негов клон е и „Офицерски спортен клуб“ /София/ с председател Никола Карагьозов. Районът му е около улица „Цар Иван Асен II“ – 8 посока от Орлов мост към „Ситняково“. Още в първите си дни клубът полага усилия за развитие на футбола и някои други спортове. И заедно с „Атлетик“ е сред родоначалниците на женския спорт в България.

През 1921 година в квартал „Редута“ е учреден спортният клуб „Слава“. Неговите основоположници избират за председател започналия да играе футбол в съултансия лицей „Галата сараї“ по време на учебната 1908-1909 година Георги Топалов /Топата/. От настоящата книга читателят знае, че той е учредител и център-халф на софийския „ФК 13“, а след края на Първата световна война вратар на „Славия“. Ръководеният от него клуб „Слава“ има неколкократен живот и в края на 1921 година се обединява с „Офицерски спортен клуб“.

Учредителното събрание избира Никола Карагьозов за председател на обединения Офицерски спортен клуб „Слава“.

Футболният отбор на „Офицерски спортен клуб“ се включва в новоучреденото столично първенство през 1921-1922 година и го завършва на шесто място с новото си име – Офицерски спортен клуб „Слава“. Следващия сезон отборът е трети в първенството на Софийския спортен съюз.

През есента на 1923 година между ръководствата на „Атлетик“ и Офицерски спортен клуб „Слава“ започват неколкодневни преговори, които приключват на 28 октомври с търговско-проектиране на обединението им под името Офицерски спортен клуб

Отборът на „AC 23“ с клубните цветове – бели фланелки и черни гащета

„AC 23“. Подписан е обединителен протокол. Това решение е огласено от общото събрание на 4 ноември. От тази дата започва летоброенето на клуба. Същата чудесна слънчева утрин симпатизанти и членове отпразнуват обединението – на своето игрище в местността Пустинята в Борисовата градина. Свири военна духова музика. Футболистите играят срещу „Спортклуб“. Три дни преди това те побеждават на игрище „Юнак“ с 3:1 „ФК 13“.

Първият председател на „AC 23“ е 48-годишният Никола Христов Карагьозов. Като кадрови офицер той стига до чин подполковник в Първи конен полк. Инструктор по езда във Военната академия. Разделя се с Военната служба през 1920 година. След това е полицейски комендант на София. По случай 10-годишнината на „AC 23“ е провъзгласен от общото събрание и за почетен председател. По негово време са извършени важни неща. Клубът е утвърден от Министерството на Вътрешните работи и народното здраве на 19 май 1925 година. Адресът е Борисова градина 11. Уставът е приет на редовно общо събрание на 14 декември 1930 година. Задължителната съдебна регистрация е извършена в Софийския окръжен съд на 13 юли 1934 година и клубът е вписан в регистъра за юридическите лица.

Още със своята поява „AC 23“ получава по-особено внимание от всякъде. Клубните цветове са черно и бяло, каквото е и клубното знаме. Негов гарител е председателят на Българската национална спортна федерация Димитър Иванов, а кръстник на знамето – министърът на войната генерал-майор Иван Вълков. Печатът е кръгъл с надпис „Офицерски спортен клуб „AC 23“, в средата личи изправен лъв.“

„AC 23“ води изрядна документация. Изумително прегледна и

точна. За всичко! Списъкът на членовете, обновяван всяка година, има два раздела – за възрастни и за юноши. Общият им брой варира, но като правило надминава 500 души. От посочените агреси на всеки поотделно личи, че клубът обединява хора от различни квартали – главно от централната част на столичния град. Разнородният и пъстър състав веднага разсейва представата, че произлиза предимно от кръга на военните. Напротив. През 1932 година, по средата от живота на клуба, в „АС 23“ членуват: ученици – 42 %, чиновници – 32 %, офицери – 13 %, търговци – 7 %, работници – 3 %, други – 3 %.

Клубът поддържа строг бюджет, обсъждан и утвърждаван от общото събрание. Отчетността и счетоводните документи предизвикват удивление със своята точност. До стотинка! Всичко е описано търпеливо с красив калиграфски почерк или на пишеща машина. В плетеницата от числа лесно може да се ориентира гори несведушият по финансовите въпроси. Постъпленията започват със задължителния членски внос. В това отношение клубните правила предвиждат едно изключение: „Сираците от войните и признатите за бедни се освобождават от клубни членски вноски, но плащат такива към БНСФ и другите върховни съюзи.“

В касата редовно постъпват пари чрез организирани от ръководството за клубните членове и видни гости благотворителни другарски срещи, забави, балове, вечеринки, летни вечери, чай с танци и други увеселителни прояви в ресторантите „България“ и „Славянска беседа“, във Военния клуб, градското казино /днес Софийска градска библиотека/, къпалнята „Мария Луиза“ в Борисовата градина. През 1942 година например са отбелязани 36 такива празници. Честите увеселения и шумни забави дават повод на шегобийци да оприличават „АС 23“ като „Танц-клуб“. Остроумните и беззлобни закачки на зевзеците не вредят никому, набираните суми от балове и вечеринки са значителни.

Бюджетът разчита и на доброволни дарения. Пример винаги дават и ръководителите на клуба. „АС 23“ обръща голямо внимание на своите спомоществователи, като най-щедрите от тях влизат в специален списък „Благодетелни членове – лица и институции, които направят дарения към клуба в размер над 5000 лева.“

С по-специален статут се ползват други заслужили хора: „Почетни членове – лица, които имат извънредно големи заслуги към клуба. Те се провъзгласяват за такива от общото събрание по предложение

Шампионският отбор на „АС 23“ от 1931 година (от ляво на дясно): Любен Гузумов, Йордан Зафиров, Борислав Габровски (Габрата), Владимир Тодоров (Балерината), вратарят Тодор Дермонски (Йото, Дермонеца), Павел Пенчев (Медуна), Крум Николов, Николай Величков (Кебата), Здравко Попов, Любомир Ангелов (Старото), Иван Колев (Бебека), Борислав Краснарев – завеждащ футбола в клуба

на Управителния съвет. Те нямат уставените уставни задължения, но могат да участват в събранията на клуба с право на глас.“ Почетните членове на „АС 23“ са доста на брой. Ето съвсем малка част от тях: министърът на войната Иван Вълков, произведен в чин генерал-лейтенант, председателят на БНСФ Димитър Иванов, почетният председател на Българския олимпийски комитет Стефан Чапрашиков, председателят на БОК генерал Велизар Лазаров, Павел Грозданов /Палъо/...

И нещо забележително. От днешна гледна точка – невероятно! Всяка година в управителния съвет е избиран човек на особена обществена длъжност – библиотекар-редактор. Негово задължение е да поддържа клубната библиотека, да изрязва и подрежда в альбуми всички публикации в печата за „АС 23“, да издава месечното клубно списание „Известия“...

Цялата история на „АС 23“, донякъде и на неговите предшественици, е свързана с грижата за изграждане на собствено игрище. С голяма строителна дейност.

На 28 април 1911 година на спортния клуб „Футбол“ е предос-

Февруари 1936 година, „АС 23“ във Франция. Прави /отляво надясно/ – Страшимир Суруджиев – водач на отбора, Никола Стайков /Толето/ – от „Славия“, Георги Аначков, Тома Янакиев – от „Славия“, Вучко Йорданов, Бенжамен Аструг, Владимир Тодоров, Георги Балакчиев, Борислав Каменски /Камичето/ – от „ФК 13“, Крум Николов – завеждащ футбола в клуба; клекнали – Димитър Байкушев /Мими/ – от „Славия“, Любомир Ангелов, Тодор Дермонски

тавен терен за бесплатно ползване. През първата половина на февруари 1914 година председателят му /името не се чете/ и секретарят Иван Матинчев изпращат писмо до столичната община с молба да се отпусне за игрище празно място в Борисовата градина. Искането е за площ със 120 метра дължина и 100 метра ширина. Към писмото молителите прилагат скица на бъдещото игрище. Има и обяснителен текст: „Игрището /футболдрума/, което ще служи изключително за футбола, 109.20 м дължина и 72.80 м широчина, посъто с ниска трева и начертано с бели линии, според плана на играта.“ На 4 юни същата година регулационната комисия на общината решава „да се даде за временно ползване“ исканото празно място в западната част на Борисовата градина.

След края на Първата световна война спортният клуб „Атлетик“, наследник на „Футбол“, започва работа на отреденото място южно от езерото в Борисовата градина до Перловската река. Теренът е неравен, със северен наклон, обрасъл с дървета и храсталак. За неговото подравняване и облагородяване са изхарчени много пари, десетки хора на драго сърце влагат доброволен труд. Работата

15 февруари 1936 година, Франция. „Олимпик“ /Марсилия/ – „АС 23“ 2:1.
Любомир Ангелов /с раираната фланелка/ поставя на изпитание Вратаря на
французите

та върви бавно. Последвалото обединение с Офицерския спортен клуб „Слава“ туря край на строителната дейност. През 1924 година същият терен е предоставен на „Левски“, който изгражда там своето първо игрище.

След Ньюския мирен договор столичната община отрежда на новосъздадения „Офицерски спортен клуб“ за временно ползване местността Пустинята в Борисовата градина, на която десетилетие по-рано е хвърлен пълт на българския футбол. Празното място, определено за футболно игрище, има глиниеста почва, в голямата си част осияна с гора. След продължителна работа клубни членове разчистват целия терен. Игрището на „АС 23“ отначало представлява гола поляна. Изградена е само барака край него. Територията постепенно е разширявана главно в западна посока и сега там се простира стадион „Българска армия“.

В непубликуваните си писмени спомени преминалият от „Славия“ Радивой Дичев /Ринди/, баскетболист и лекоатлет на клуба, многократен държавен първенец на 100 метра, 200 метра, 400 метра, щафетите 4 по 100 метра и 4 по 400 метра, разказва: „АС 23“ под-

държа връзки чрез свои членове с влиятелни организации и лица, черпи средства от разни фондове, главно военни, и има възможност да се снабди с по-богат спортен инвентар и да обзаведе много по-добре от другите софийски клубове игрището си. То гори беше оградено с лека телена ограда, която лесно можеше да се прескочи. При едно случайно посещение там около 1920-1921 година видях медицински топки, фехтовални маски, шпаги, струва ми се имаше и ску, а и някои други съоръжения, които не знаех за какво служат. Имаше пристройка, наистина обикновена военна дъщчена барака, но все пак помещение, каквото „Славия“ и „Левски“ още нямаха.

Знаех Пустинята като силно наклонена оголена, обрасла туктаме с ръдка тревица местност, напълно оправдаваща името си. Игрището беше вече изравнено от трудоваци. Футболният терен все още беше обърнат с едната страна към колодрума, а другата към сепнешната трибуна, където по онова време беше наместена споменатата военна барака с две тесни съблекални за мъже и жени и по-обширна средна част, в която се съхраняваше инвентарът и живееше пазачът-домакин – който през свободното си време, обикновено сутрин, инкасираше и членския внос по домовете – разбира да, от когото можеше и който беше склонен да плаща. Той беше и единственото платено лице на клуба. От членските вноски излизаше заплатата му.

Встрани от футболния терен, близо до бараката, беше баскетболната площадка. Нищо друго нямаше на игрището. Волейбол още не се играеше.“

Ръководството на „АС 23“ не разчита само на проявеното благоволение от общинската власт, а работи много енергично и планомерно за изграждане на клубната материална база. И на 4 септември 1924 година изпраща писмо до столичния кмет с молба за разрешение от столичния общински съвет „да пристъпи, според приложения план и според условията, при които му е отстъпено мястото в Борисовата градина, към пристройката на своето игрище.“ Ето съдържанието на молбата до кмета: „Отстъпеното с протоколно решение № 2 от 3 януари 1922 г. място в никакъв случай не позволява разпределението и застройката на мястото да стане така, че да удовлетвори изискванията на един клуб, представител на една организация на повече от 800 активни членове. С отпускането на място за ритане на топка съвсем не се разрешава въпросът за игрище на спортен клуб в истинския смисъл на думата, клуб, в който да може всеки да намери това, което съвременните принципи на физическото възпитание предписват

15 февруари 1936 година. „Олимпик“ /Марсилия/ – „АС 23“. Българите са с раирани фланелки. Пред вратата на французите /от ляво на дясно/: Владимир Тодоров, Никола Стайков – от „Славия“, Бенжамен Аструг /Бенко/

за спасението на една нация. Напълно ясно е, че в рамките на сега отпуснатото ни място в никакъв случай не може да се gage /така/ – б. а./ Възможност.“

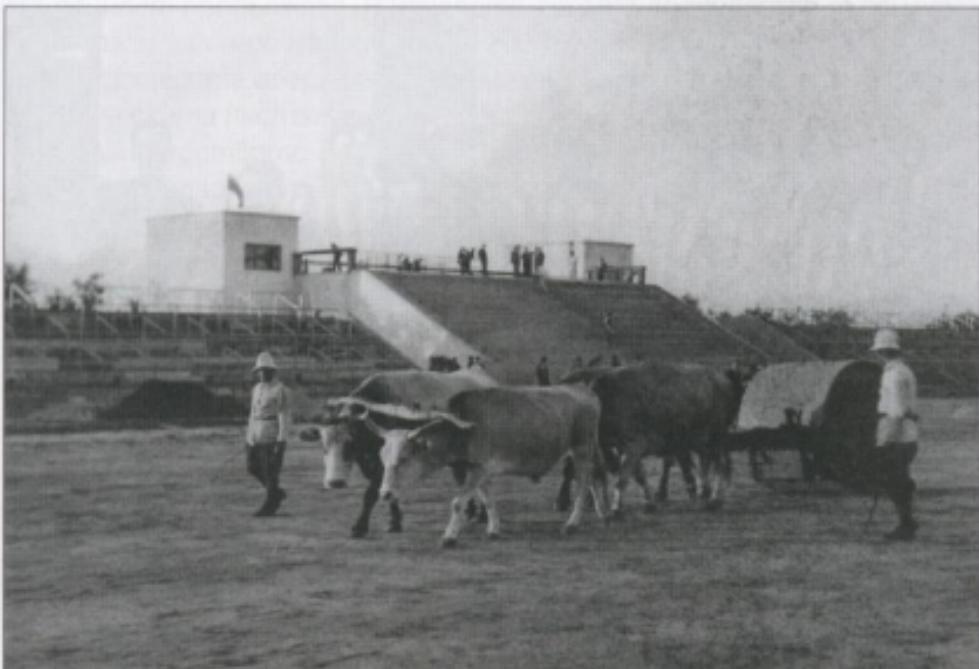
И по-нататък:

„1. Да ни се отстъпи съгласно приложената скица допълнителното място към отпуснатия ни вече парцел – в западна посока – дълбочина 60 м, широчина – тази на игрището.

2. Да ни се разреши да пристъпим към строеж съгласно приложния план. Средствата осигурени.

3. Мястото да ни се счита за отпуснато за вечни времена.“

Към пространното писмо молителите прилагат подробна архитектурна скица. На нея от двете страни по дължина на футболното игрище са очертани трибуни за зрителите – източна и западна. В южна и северна посока проектантът предвижда „стоящи места“. Обозначени са и 400-метрова легкоатлетическа писта край „свободното поле за упражнения и футбол“, игрища за баскетбол, тенис, хокей, „свободна“ гимнастика, както и сграда за клуб, концерт и кафе.

Игрище „АС 23“. Валиране на футболния терен

„АС 23“ получава от общината исканото разрешение „за вечно времена“ на 27 януари 1925 година.

Изграждането на игрищата и част от останалите обекти продължава предимно чрез набиране на средства от дарения. Парите не достигат и работата върви бавно. От 26 септември /тържественото откриване е на другия ден/ до 4 октомври 1931 година София поема домакинството на първите Балкански спортни игри. Българският олимпийски комитет отпуска значителна финансова помощ за доизграждане на стадиона. До есента на голата поляна край футболното игрище на „АС 23“ изникваkoketna сграда на стойност над един милион лева. В нея има клубна канцелария, стая за служащи, домакинство, гимнастически салон, мъжки гардероб, женски гардероб, душове, медицински пункт. До есента на същата година все още не са завършени помещенията за библиотеката, за гардероби на юношите и момичетата. Счетоводните документи, описанията на постъпилите /с имената на гарителите/ и изразходваните суми, на движимото и недвижимото имущество са в типичните за клуба най-големи подробности и обяснения.

Пред клубната сграда /от ляво на дясно/: прави – домакинът бай Димо,
Георги Аначков, , Бенжамен Аструг, Владимир Тодоров, ,
Кирил Аргиров, ; клекнали – /бай Митъ/,
Михаил Бушев, Георги Балъкчиев, Любомир Ангелов,
Вратарят Тодор Дермонски, Вучко Йорданов

Пръв от всички спортни клубове в София „АС 23“ получава норматилен акт за собственост на игрището.

С парични дарения и държавна помощ от есента на 1938 година „АС 23“ започва да оформя първото у нас тренирано и затревено футболно игрище, както и лекоатлетическа писта с шест коридора. В средата на септември следващата есен е организиран футболен турнир за набиране на средствата в помощ на строителството. Участват отборите на „Левски“, „Славия“, „ФК 13“ и „АС 23“, спечелен от домакините. В отчета си за 1940 година клубното ръководство пояснява: „По нареддане на началника на софийския гарнизон генерал К. /Константин – б. а./ Лукаш и с ценното съдействие на капитан Младен Ангелов частите от гарнизона ни отпуснаха безплатно гюбре за наторяване на игрището.“ И след това: „Командирът на Трудовите войски полковник Антон Генов ни направи голямата чест да посети игрището, като подробно разгледа всички строителни работи. И от него очакваме помощ, за да можем завърши по-скоро първото тренирано игрище в страната.“

Работата около окончателното завършване на строителна

та дейност продължава. В началото на 1943 година клубът осигурява за тази цел три милиона лева. Няма вече „стоящи места“, трибуни за зрителите обгръщат отвсякъде футболното игрище и лекоатлетическата писта. Стабилна ограда обхваща целия стадион.

Ръководството на „АС 23“ дава нагледен урок за посторонни грижи към младата смяна. Пари за изграждане на летно детско игрище събирамт и съпругите на известни личности и министри. Те организират дори „благотворителен чай под покровителството на княз Кирил Преславски“. В средата на 30-те години на миналия век на бъдещия стадион в Борисовата градина изниква най-хубавото футболно игрище за деца и юноши, с баскетболна и волейболна площадка. В началото на всяка лятна ученическа ваканция бива откривана с водосвет клубната учебна година. Така я и закриват преди първите есенни дни. Клубният лагер събира от сумрин до вечер около 200 деца. Там закусват, там и обядват. Храната за по-бедните е безплатна. Ръководителят на лагера бай Ангел Зафиров /Квачката/ получава заплата като треньор и инкасатор на клуба. Той учи своите питомци на футбол и на други спортни игри.

Щастливи дни. Децата пеят до пресипване песничката:

Знамето на „АС“

нек се вее.

„АС“ вечно ще живее.

Хип-хип: ура!

В отговор на молбата от „АС 23“ през 1942 година „Негово величество царят благоволи да даде разрешение детското игрище на клуба да носи името на Негово царско Височество престолонаследника Симеон княз Търновски“.

В ръководството на „АС 23“ влизат офицери от армията и от полицията, както и много цивилни. Списъкът на клубните председатели е: 1923 година – Никола Карагьозов, 1935 – полковникът от авиацията Димитър Айранов, 1937 година – главният редактор на вестник „Утро“ Стефан Танев, 1940 година – инженер Асен Диков, спортен деец и един от ръководителите на БНСФ, членувал никога в „Атлетик“, 1941 година – доктор Тодор Зъбов, известен юрист и общественик, 1942 – генерал-майор Димитър Айранов, началник на Въздушните войски.

От 1941 година по внушение на властта дейността на новата младежка организация „Бранник“ наблиза все по-дълбоко и в спортните клубове. Най-ревностни връзки с „Бранник“ поддържа „АС 23“. В

„АС 23“ към края на 30-те години от миналия век /от ляво на дясно/:
резервният вратар Никола Балъкчиев /Бълата/, Георги Балъкчиев /Куш/,
Георги Аначков, Вратарят Тодор Дермонски, Спас Пашкуров /Гешо Кокала/,
Кирил Аргиров, Асен Петров /Лебеда/, Любомир Петров /Боби/, Вучко
Йорданов /Вучето/; клекнали – Борислав Витошки /Джиджи/, Михаил Бушев
/Бушето/, Георги Пачеджиев /Чугуна/,

доклада на клубното ръководство за 1942 година Всичко е казано пределно ясно: „С особено удоволствие трябва да подчертаем, че през изтеклата година вързките ни с тази организация се установиха и зая-
виха по един най-положителен начин. Голямата стойност на национал-
но-възпитателната дейност, която „Бранник“ провежда всред българ-
ската младеж, се покрива напълно с нашата клубна възпитателно-спор-
тна дейност и е един факт от историческо значение за подрастващо-
то българско поколение.“

На 2 юни 1942 година главният ръководител на „Бранник“ док-
тор Стефан Клечков, пригружен от началника на отдел „Колектив-
ни членове“ Андрей Стефанов, председателя на Българската нацио-
нална спортна федерация народния представител Иван Батемберг-
ски и председателя на Българския футболен съюз народния предс-
тавител и бъдещ министър на вътрешните работи и народното
здраве Дочо Христов, посещава игрището на „АС 23“. Посреща ги
целият Управителен съвет на клуба начело с председателя генерал
Димитър Айранов. Гостите разглеждат завършените строителни
работи на стадиона и обсъждат паричната помощ, която „Бранник“
би могъл да отдели от годишния си бюджет. „Като вземат предвид

Пред входа на игрище „АС 23“ /от ляво на дясно/: вратарят Тодор Дермонски, Борислав Витошки, Георги Аначков, Асен Петров, Георги Балъкчиев, Любомир Петров, Бенжамен Аструг, Вучко Йорданов, Любомир Ангелов, Михаил Бушев, Георги Пачеджиев

големите планови строежи на клуба“, от „Бранник“ отпускат на „АС 23“ 600 хилади лева.

Офицерският спортен клуб „АС 23“ развива много успешно за времето си лека атлетика, баскетбол, волейбол, тенис, шахмат, плуване, ски, футбол, бокс и т. н. И почти редовно е общ спортен първенец на България. От редиците му излизат балканските шампиони Григорий Педан /в средните бягания/ и Любен Дойчев /на десетобой/, ездачите и септнешни генерали Владимир Стойчев и Крум Лекарски /в различно време двамата са подпредседатели на клуба/. Първите шампионки на България по волейбол са представителките на „АС 23“. Списъкът на държавните първенци може значително да бъде продължен...

Във футболния отбор военни няма. Редовната военна служба на най-изявени играчи е откупувана от клуба по установения законов ред. Останалите отбиват военния си дълг без никакви привилегии.

В националната футболна дивизия /от ляво на дясно/: прави – Георги Бальчиев, Кирил Аргиров, вратарят Тодор Дермонски, Владимир Тодоров, Вучко Йорданов, Георги Аначкаев, Борислав Витошки; клекнали – Любомир Ангелов, Спас Пашкуров, Георги Пачеджиев, Михаил Бушев, Бенжамен Аструг

ши, нерядко в провинцията. Аматьори. Всички изкарват прехраната си извън футбола. Някои национали без обладяна гражданска професия работят в полицията.

Отборът на „АС 23“ неизменно е сред футболния елит на столицата. През 1923-1924 година заема четвърто, след това пето и отново четвърто място в Първа софийска футболна дивизия. През 1926-1927 година хълтва на последната шеста позиция, но в квалификационния мач бие първенца на Втора софийска футболна дивизия „Раковски“ с 2:1 и остава в семейството на най-силните. По-нататък – трети, пети и нак пети.

Забележителен е футболният сезон 1930-1931 година. „АС 23“ завършва полуемата с две победи, три равни мача, без загуба, 14:9 голово съотношение и 7 точки. Почти в същия ритъм продължават и пролетните мачове: със „Спортклуб“ 6:0, с „ФК 13“ 0:2, с „Левски“ 3:1, с „Шунка“ 2:2. Накрая 5:3 срещу „Славия“ и – столичен първенец с по-добро голово съотношение от втория.

Крайно класиране

1. „АС 23“	5	4	1	30:17	14
2. „Левски“	6	2	2	27:17	14
3. „Спортклуб“	4	4	2	19:24	12
4. „Славия“	3	2	5	16:16	8
5. „Шипка“	3	2	5	18:25	8
6. „ФК 13“	1	2	7	11:22	4

В заключителната част от държавното първенство представителите на спортните области играят турнир в столицата. В осминафинала на 6 септември „АС 23“ разгромява „Етър“ /Търново, сега Велико Търново/ с 5:0. Същото се случва на 8 септември в четвъртфинала – 7:0 срещу „Сила“ /Ямбол/. Вместо осем четвъртфиналистите са само шест отбора. Съгласно предварително тегления жребий „АС 23“ отива направо на финала. Победителите в другите групи четвъртфинала трябва да изльчат втория финалист. Ръководството на Варненския „Шипченски сокол“ негодува срещу жребия, иска промяна и заплашва, че ще напусне първенството. Ръководството на БНСФ уважава протеста и изпраща футболистите от морската ни столица на финала. На свой ред софиянци протестирам остро, но не би. Така в полуфинала на 10 септември те играят с „Напредък“ /Русе/ и побеждават с 3:1.

Финалният двубой е на 13 септември. На игрище „Юнак“ се разиграва вълнуваща футболна схватка. Още във втората минута „АС 23“ повежда – 1:0. В края на полувремето тимът на „Шипченски сокол“ излиза напред – 1:2. По-нататък сред столичани се долавят явни признания на умора, но въпреки всичко те хвърлят сепни сили за промяна на резултата. Така е 17 минути до последния съдишки сигнал. Тогава десният халф Борислав Габровски при твърг сблъсък скучува крака на Варненски футболист. Гостите остават с десет души на терена /смени не са разрешени/, реагират бурно и настояват главният съдия да отстрани грубияна. Желанието им не е удовлетворено и след дълги спорове варненци напускат игрището.

Стига се до служебна победа с 3:0 за „АС 23“.

Държавните първенци във финалния мач: Тодор Дермонски /Йото, Дермонеца/; Павел Пенчев /Медуна/, Борис Каев /Каето/; Борислав Габровски /Габрама/, Любен Гюзумов, Йордан Зафиров; Иван Колев /Бебека/, Любомир Ангелов /Старото/, Владимир Тодоров /Ба-

*Нападателната петорка на „АС 23“ /от ляво на дясно/: Любомир Ангелов, Георги Пачеджиев, Владимир Тодоров, Бенжамен Аструг, Вучко Йорданов.
Всички играят и в националния отбор*

лерината/- капитан, Николай Величков /Кебата/, Здравко Попов.

Отборът на „АС 23“ е държавен първенец на България за 1931 година, но противно на дотогавашната практика не получава Царската купа. Клубното ръководство е потресено: „Нашата радост бе помрачена, защото управата на БНСФ ни лиши с едно свое решение от честта да бъдем носители за същия сезон на купата на Н. В. Царя, въпреки че „АС 23“ няма никаква вина в недовършването на финалния мач за купата и въпреки ясния и категоричен текст на правилника за същата. Както поради това, така и загадето тимът ни бе принуден да играе 4 мача за една седмица, та да стигне до крайния предел на изтощение във финалния мач, ние има защо да се възмущаваме от извършената с клуба ни неправда. Тъкмо затова ние можем да кажем, че морално сме силни и че достойно спечелихме титлата държавен футболен шампион на България. Не сме обаче носители на купата на Н. В. Царя поради нещастно стечение на обстоятелствата и злата воля на някои лица.“

И още едно пояснение на ръководството за шампионската 1931 година: отборът „не разполага с футболн треньор, тъй като всички клубни средства бяха вложени в строежа на клубното игрище“.

3 октомври 1941 година, град Добрич. Пълномощният министър Светослав Поменов, началник на канцеларията на цар Борис III, поднася Царската купа на капитана на „АС 23“ Любомир Ангелов

Добри новини в края на същата година носи анкетата на тогавашния Вестник „Спорт“ „Кой е най-популярен играч в България?“ Читателите отреждат на младите национали от „АС 23“ Любомир Ангелов /Старото/ и вратаря Тодор Дермонски съответно трето и девето място.

Следващото лято отборът е пети в столичното първенство, а през 1932-1933 година – втори с 8 победи, 4 равенства, 2 загуби, голово съотношение 30:15 и 20 точки. Извън временното отстъпление през футболната 1933-1934 година, когато „АС 23“ завършва на шесто място. По-нататък линията върви възходящо – трета и през 1935-1936 година втора позиция в крайното класиране с 4 победи, 2 равни мача, една загуба, 16:15 голове и 10 точки. В тима играе и преминалият от „Левски“ бивш национал Коста Жеков /Боруна/.

Петото място през 1936-1937 година прегражда пътя на „АС 23“ към новоучредената Национална футболна дивизия. До нея отборът се добира следващата есен. Най-напред без загуба излиза начело в крайното подреждане на Първа софийска футболна дивизия. И в

27 октомври 1941 година, банкетната зала на хотел „Империал“ в София.
Ръководството и футболистите на „АС 23“ празнуват победата
в турнира за Царската купа

квалификационните дубли с представители на други спортни области наделява като гост с 4:0 над „Левски“ /Бургас/ и 3:1 над „Хаджи Славчев“ /Павликени/.

Националната футболна дивизия просъществува с участието на „АС 23“ още две сезона. Играчите на клуба се представят достойно – четвърти места, само на две и три точки след държавните първенци.

За сезона 1940-1941 година в Софийската спортна област е учредена Елитна футболна дивизия на столицата. „АС 23“ е пети от седем клуба. В отбора настъпват доста промени. Част от играчите са мобилизирани във войската, други напускат София. На място идват млади играчи. При бързаната принудителна подмяна дава отражение. През 1941-1942 година отборът остава на последното осмо място, но за негов късмет изпадащи няма. Дивизията е увеличена с още един тим. Колебанията обаче продължават – седмо място.

Тежката криза най-сетне е преодоляна. През лятото на 1944 година „АС 23“ за втори път в своята история печели първенството на София. В състава играят редица бивши или бъдещи национали – съкаш неостаряващият капитан Любомир Ангелов /Старото/, братарят Атанас Талев /Ацко/, Георги Пачеджиев /Чугуна/, Георги

Балькчиев /Куш/, Иван Димчев /Бачин/, Драган Георгиев /Драго/...

Крайно класиране

1. „АС 23“	5	2	0	20:8	12
2. „Бенковски“	4	1	2	12:8	9
3. „Славия“	3	2	2	8:8	8
4. „Левски“	3	1	3	16:9	7
5. ЖСК	3	1	3	17:13	7
6. „Спортсист“	3	0	4	14:15	6
7. „ФК 13“	2	0	5	6:18	4
8. „Ботев“	1	1	5	7:21	3

Отборът играе в заключителния кръг за държавно първенство, в който губи от „Бенковски“ /София/ с 1:3 и 1:7. Бомбардировките и смутното военно време са прогонили извън столицата част от футболистите.

През 1941 година „АС 23“ записва забележителен успех в турнира за Царската купа. В борбата за излъчване на столичния представител побеждава последователно „Спортсист“ с 3:0, „Цар Борис III“ с 3:2, „Средец“ с 3:1 и ЖСК с 1:0. По-нататък на среща излизат представители на други спортни области. Четвъртфиналът във Видин срещу „Бдин“ завършва 3:0 в полза на „АС 23“. Полуфиналът в столицата изглежда още по-лесен – победа с 6:0 над „Хаджи Славчев“ /Павликени/.

Решителният двубой между „АС 23“ и „Напредък“ /Русе/ е на 3 октомври 1941 година. За пръв път финал за Царската купа се играе извън столицата. Домакинства град Добрич, където футболният мач е в центъра на националния спортен събор и тридневните тържества по случай една година от присъединяването на Южна Добруджа към Майка България. Огромен интерес. Неравни сили на терена. С голове на Любомир Ангелов /в 12-ата минута/, Благой Кузманов /30/, отново Любомир Ангелов /57/ и накрая на Владимир Тодоров софиянци повеждат с 4:0. Преждевременното успокояване позволява на амбициозните русенци да намалят разликата на 4:2 /2:0/. Мачът завършва при този резултат.

Победителите във финала за Царската купа: Тодор Дермонски; Спас Пашкуров /Гешо Кокала/, Любомир Петров /Боби/, Георги Балькчиев; Кирил Чипев, Михаил Бушев /Бушето/; Любомир Ангелов

18 октомври 1942 година, игрище „Юнак“. Юношите на „АС 23“ печелят първия столичен турнир за купата „Павел Грозданов-Палю“. Председателят на Българския футболен съюз, народен представител и бъдещ министър на вътрешните работи и народното здраве Дочо Христов връчва купата на капитана Кирил Богданов /Картофа/. Най-вляво е Любен Краlev /Бурята/.

/Старото/ – капитан, Георги Пачеджиеv, Владимир Тодоров, Благой Кузманов /Пыш/, Атанас Деспотов /Тацо/. Отсъства титулярното ляво крило Иван Димчев, който след полуфинала е изпратен в град Щип да служи като млад войник в Първи конен полк.

Водач на отбора за финала в Добрич е подполковник инженер Иларион Тихчев, началник на Военно-инженерната свързочна фабрика в София. След края на Войната той е началник на Самолетната фабрика в Ловеч. Известно някога име в спортните среди у нас. Дългогодишен и активен деец на футбола. Още като млад поручик е избран в първото ръководство на новоучредения Офицерски спортивен клуб „АС 23“.

Тържествената вечеря на ръководството и футболистите от „АС 23“ по случай историческата за клуба победа в турнира за Царската купа е на 27 октомври 1941 година в ресторантата на столичния хотел „Империал“.

Играчите на „АС 23“ показват мъжество на турнирни бойци и в

Победителите във финалния мач от юношеския турнир през есента на 1942 година за купата „Павел Грозданов-Палъо“ /от ляво наясно/: прави – Марин Марков /Маро/, Пепо, вратарят Рангел Рангелов, Никола Алексиев /Колето/, треньорът бай Ангел Зафиров /Квачката/,, Димитър Иванов /Джуто/; клекнали – Михаил Сотиров, Бобе Бъльчичев /Бобчето/, Кирил Богданов, Атанас Андонов /Мошето/, Стефан Стефанов

други случаи. През 1933 година те печелят традиционния турнир за общинската купа „Улпия Сердика“, като на финала побеждават „Раковски“ с 4:1 (в първия мач 0:0). Наред с титуларите, сред еднайсетте личи и резервният вратар Никола Бъльчичев /Бълата/. Следващият сезон отборът отстъпва на финала с 0:1 пред „Славия“. През 1931 година стига до полуфинала. Тогава е надигран с 4:2 от „ФК 13“.

От международните изяви на „АС 23“ най-силен отзив дава турнето през февруари-март 1936 година във Франция. Отборът, подсилен с четирима играчи от други клубове /единият получава контузия, ръката му е гипсирана и отпада от сметките/, играе там 9 мача за по-малко от месец срещу професионалисти. Равносметката е 3 победи, 3 равенства и 3 загуби. На Връщане, след 30-часов изнурителен път с влак от Страсбург, софиянци отстъпват в Загреб с 0:2 пред местния „Граждански“. Цялото турне е отразено

Юношеският отбор на „АС 23“ от 1943 година /от ляво на дясно/:
прави – вратарят Христо Станев /Ян/, Иван Георгиев, Георги Златарев,
треньорът Ангел Зафиров, Marin Markov, Mиле Михайлов /Миле, Секирата/;
втори ред – Константин Костов /Керто/; отпред – Атанас Андонов,
капитанът Никола Алексиев, Борис Петрунов, Костадин Василев Костадинов,
Димитър Григоров /Митро/

много подробно във вестник „Спорт“ от издателя му Иван Селвелиев, който съпровожда нашите футболисти.

Ръководството на „АС 23“ наема и чуждестранни треньори. Престоят им е труден за уточняване: 1928 година – Лудвиг Ледерер /Германия/, 1930 година – Лайош Немеш /Унгария/, 1932 година – Франц Мантлер /Австрия/, 1933 година – Фридрих Фюлер /Австрия/, 1934 година – Карой Фогъл /Унгария/, който напуска на 25 октомври. През 1942-1943 година с отбора работи, без да е на щатна заплата към клуба, дългогодишният национален треньор и участник в игрите на VIII олимпиада през 1924 година в Париж Иван Радоев /Ванюш, Баба Рага/.

Клубът дава на националния отбор общо 13 играчи: Любомир Ангелов /Старото/ – 44 мача, вратарят Тодор Дермонски – 26, Борислав Габровски – 18, Вучко Йорданов /Вучето/ – 13, Георги Балькчиев – 7, Владимир Тодоров и Любомир Петров – 6, Георги Пачеджиеv – 5,

Здравко Попов – 3, Илия Булашев – 2, Крум Николов, Йордан Зафиров и Бенжамен Аструг /Бенжо/ – по 1. Два мача /и гва гола/ на Л. Ангелов и един на Т. Дермонски не влизат в официалната статистика на ФИФА.

По един мач в „Б“ националния отбор записват Владимир Тодоров, Илия Булашев и Иван Колев /Бебека/.

В съборната еднайсеторка на София играят различен брой мачове 12 от 13-имата футболисти, обличали фланелката на „А“ националния отбор /без Крум Николов/. Освен тях в състава на нашата столица за международни срещи са включвани Любен Гюзумов, Владислав Пантев, Димитър Тужаров и Благой Кузманов.

Освен по броя на играните мачове Любомир Ангелов /Старото/, 9 пъти капитан на националния тим, с 25 точни попадения дълго време е рекордьор сред стрелците на България в официални международни срещи. Той е балкански шампион от 1932 година в Белград. Издълбава незаличима слега и като треньор – 8 пъти на „А“, 23 – на „Б“, 4 – на младежкия и 13 – на юношеския национален отбор. След турнира за Балканската купа в столицата на Югославия Тодор Дермонски е обявен за най-добър вратар на полуострова. Посочените дъве имена са най-ярките футболни звезди в летописа на „АС 23“. Редом с тях балкански шампион е и Борислав Габровски. През есента на 1937 година България печели първата си точка в квалификация за световно първенство срещу вторите от миналия шампионат на планетата – представителите на бивша Чехословакия. Българите, предвождани от своя капитан Любомир Ангелов /Старото/, постигат изненадващо равенство 1:1. Голмайстор е Георги Пачекиев /Чугуна/. Същият като треньор извежда за пръв път националите ни до световни финали – през 1962 година в Чили. Той е наставник 21 пъти на „А“, 4 – на „Б“, 2 – на младежкия и 19 – на юношеския ни отбор. Принос за скъпоценната точка срещу чехословациите имат Георги Бальчиев и Боби Петров. Вучко Йорданов оставя спомен за един от най-изящните техники в българската футболна история.

Ръководството на „АС 23“ тачи високо своите футболни легенди, през пролетта и есента на 1940 година организира на клубното игрище юбилейни тържества съответно на Вратаря Тодор Дермонски и на Любомир Ангелов /Старото/ – с топли и искрени слова на благодарност, с футболни мачове и други затрогващи прояви.

Работата в юношеската секция на клуба промича при отличен ред. С незначителни изключения отборът, воден от треньора бай

Отборът на „AC 23“ спечели финала на 18 октомври 1943 година за първата юношеска шампионска титла на България /от ляво на дясно/: треньорът Ангел Зафиров, Никола Алексиев, вратарят Иван Вълчев, Георги Златарев, Миле Михайлов, Марин Марков, Михаил Сотиров, Атанас Андонов, Иван Георгиев, Костадин Василев Костадинов, Венци , Георги Джулев /Джулето/

Ангел Зафиров, печели почти редовно първенствата на Софийската спортна област.

Тимът на „AC 23“ достига до първия финал в историята на държавните юношески първенства на 3 октомври 1938 година. Мачът срещу „Тича“ /Варна/ е прекъснат десетина минути преди края, защото... на същото игрище „Юнак“ трябва да започне финалът за Царската купа между „ФК 13“ и „Левски“ /Русе/. Вечерта варненци си заминават и първенството не завърши.

Същото се повтаря на столичното игрище „Левски“ на 3 октомври 1939 година. Финалисти пак са „AC 23“ и „Тича“. В редовното време победител няма. Започва първото продължение, но главният съдия прекъсва мача. И сега предстои финал за Царската купа – този път между „Шипка“ и „Левски“ /Русе/. Варненци са ученици, имат задължения в училище, а и парите не достигат. Принудени са

да поемат с влака по обратния път към морето. България отново остава без юношески шампион.

През 1942 година „АС 23“ подарява купа в памет на покойния почетен член на клуба Павел Грозданов /Пальо/ за най-добрания юношески отбор на столицата. Момчетата от офицерския клуб отстраняват последователно „Ботев“ с 3:0, „Вихър“ от квартал „Надежда“ с 3:0 служебно и „Шипка“ с 3:1. Последният губубой е срещу „Устрем“ на 18 октомври преди мъжкия финал за държавно първенство между „Левски“ и „Македония“ /Скопие/. „АС 23“ побеждава убедително на игрище „Юнак“ с 3:0 и капитанът на тима Кирил Богданов /Картофа/, бъдещ шампион на България с ЦСКА, прегръща пръв купата „Павел Грозданов-Пальо“.

През есента на 1943 година е изльчен първият шампион на България за юноши. Столичното първенство протича интригуващо. В полуфинала „АС 23“ губи с 0:1 от „Левски“, но ясното крило в редиците на съперника е... футболист на „Княз Кирил“. Естествено – следва контестация. Жалбата е уважена. Играчите от „АС 23“ печелят служебно с 3:0. На финала те преодоляват ЖСК с 2:0.

По-нататъшният път към титлата е безметежен. Най-напред – 3:0 служебно срещу „Левски“ /Русе/. Полуфиналът с „Орловец“ /Габрово/ е на игрище „Юнак“ преди първия финал на мъжете за държавно първенство между „Славия“ и „Левски“. „АС 23“ надделява с 2:0. Финалът срещу „Шипченски сокол“ /Варна/ е на 18 октомври преди втория финал „Славия“ – „Левски“. В редовното време победител все още няма, а времето напредва. Затова губете продължения по десет минути пропичат на съседното игрище „Левски“ в Борисовата градина. Център-нападателят Костадин Василев отбелязва гол. „АС 23“ побеждава с 1:0 и печели първата шампионска титла за юноши на България.

Победителите във финалния губубой: Иван Вълчев; Михаил Михайлув /Миле/, Михаил Сотиров, Георги Златарев; Никола Алексиев /Колето/ – капитан, Иван Георгиев; Марин Марков /Маро/, Венци Костадин Василев /Коце, Марията/, Атанас Андонов /Мошето/, Георги Джулев /Джулето/.

В полуфинала участват и други: Вратарят Христо Станев /Ян/, Димитър Григоров /Митро/, Борис Петрунов, Костадин Костов /Керто/.

Първата шампионска купа за юноши е връчена на капитана Никола Алексиев – също бъдещ републикански първенец с ЦСКА.

Историята на „АС 23“ е сравнително краткотрайна – продължава точно 21 години и пет дни.

На 9 ноември 1944 година е извършено обединение на „АС 23“, „Шунка-Победа“ и „Спартак“ от квартал „Подуяне“. От името на „АС 23“ протокола подписват Владимир Димитров, бъдещият министър на Външните работи Иван Башев и лекоатлетът Любен Дойчев. Присъстват още трима представители на клуба – журналистът и бъдещ дипломат Асен Нейков, Жак Бенбасат и Симо Симов.

Обединеният клуб носи името „Чавдар“. За негов председател е избран някогашният заместник-председател на „АС 23“ генерал Владимир Стойчев, който по същото време команда армия в Отечествената война. Дължността секретар на клуба поема Иван Башев.

Основатата на футболния тим „Чавдар“ дават готовгавашните играчи на „АС 23“ Любомир Ангелов /Старомъ/, Георги Пачеджиеv, Бенжамен Аструз, Иван Димчев, Драган Георгиев, Асен Петров /Лебеда/, братарите Алтанас Талев и Панко Георгиев. Същото, дори в по-изразителна степен, се отнася за другите спортове. Достатъчни са имената на Волейболистите Елена Балькчиева и Коста Шопов – капитан на националния отбор, който спечели бронзовите медали на световното първенство през 1949 година в Прага, плувците Коста Гецов и Миролюб Кутинчев, и на още много известни състезатели.

Пародийно-съдебната процедура не отминава и „АС 23“ осем години след като този клуб минава в историята. Софийският околовски съд спазва уставения тогава законов ред и разглежда фирмено дело № 594 от 1934 година. Призовката до бившия председател на клуба Никола Карагьозов, по чието време „АС 23“ е вписан в регистъра за юридически лица, гласи: „Да се яви на 12 март 1952 г. 1 часа след полдне в съдебната зала на Соф. околовски съд.“ Такова лице на посочения адрес булевард „Константин Стоилов“ 6 /сега „Васил Левски“/ няма. Съдът установява: „Въпросното дружество досега не е представило изменението, които са настъпили в управлението и контролните тела и същевременно не е поискано да се направят промени в устава му.“ А как да ги представи, като клубът отдавна не съществува? В съдебния протокол пише: „Прекратява сдружението под наименование ОФК „АС 23“. Да се издири и приеме имуществото на сдружението. Решението не подлежи на обжалване.“

Ако това решение на съда наистина беше изпълнено, каква ли щеше да е съдбата на някогашното игрище „АС 23“?

тво възнаграждение. Разочарованието е гвупосочно.

Микроскопични международни изяви на „Шунка“. Само началото е амбициозно. През 1923 година, непосредствено подир обединението на „Победа“ и „Мефисто“, председателят на „Спарта“ Стоил Тролев уговаря гостуване на „Триколор“ от Букурещ. Квартал „Кюлюците“ тръпне в очакване и възбуда. Материалните възможности на клуба са ограничени и ръководството търси съдружие с „Левски“ – заедно да поемат разноските около престоя на румънците. Условието е те да играят с отборите и на гвата клуба. Така и става. На игрище „Юнак“ футболистите на „Спарта“ губят с 0:6. Следващото лято връщат визитата в Букурещ. В чужбина „Шунка“ записва един мач в югославския град Пирот. През 1936 година съборен тим от играчи на „Славия“ и „Шунка“ гостува за гве срещи в Белград. Това е, кажи-речи, всичко.

От редиците на шипченци излизат трима национали: Тодор Горчев /Гърчето/ – 12 мача, Кирил Илиев /Павле/ и Антон Кузманов /Доньо/ – 1. Един мач на Т. Горчев не влиза в официалната статистика на ФИФА.

Други гвама играят в „Б“ отбора на България: Любомир Стамболиев /Стамболето/ и Иван Трънкаров – 1 среща.

В съборния тим на София участват: Тодор Горчев – 6 пъти, Кирил Николов /Купето/, Крум Петков /Курчика/ и Антон Кузманов – 2, Кирил Илиев и Тинко Младенов /Тимеца/ – 1.

На Тодор Горчев /Гърчето/, истински брилянт във футболната броеница на България, е посветен отделен откъс в настоящата книга. Антон Кузманов израства в малкото квартално клубче „Дунав“ в района на „Шунка“ – около улиците „Екзарх Йосиф“, „11 август“ и „Дунав“. Много техничен и интелигентен център-халф по старата схема на игра, когато изпълнява ролята на диригент в отбора. Като студент играе в „Единство“ /Белград/ и ВАШ /Братислава/. През есента на 1948 година тренира близо два месеца республиканския първенец ЦСКА /тогава „Септември“ при ЦДВ/. По професия инженер. Кирил Илиев /Павле/ е рождба на столичния „Ботев“. Оттам излиза и Любомир Стамболиев, впоследствие гве пъти шампион на България, веднъж носител на Царската купа и капитан на „Левски“. Най-добрият футболист у нас за 1942 година.

С изключителна почит сред приятели и познати се ползва до края на своя живот дългогодишният капитан на „Шунка“ Крум Петков /Курчика/. Утвърден юрист по професия – съдия и след това аг-

Пренес.

ОБЪЕДИНТЕЛЕН ПРОТОКОЛ

Днес, девети ноември 1944 год., в София предс. автогли на временните управляващи на клубовете "А.С.23", "Спартак" и "Шипка-Победа", вдъхновени от желание за създаване на условия за истинско народно масово спортуване и за изграждане на една мощна универсална спортна организация, годна да проведе на дело новите идеи на Централния Спортен съвет, единодушно решиха в съвместно заседание:

ТРИТЕ ГОРЕЗИДОНИ КЛУБОВЕ СЕ ОБЪЕДИНИВАТ В ЕДИН КЛУБ ПОД СЪСЛОВИТО ИМЕ "ЧАВДАР", СИМВОЛ НА НАРОДНАТА БОРБА ЗА СВОЮДА.

За временен управлятелен съвет на новообединения клуб "ЧАВДАР" бяха представени и приети:

1./ от "А.С.23": генерал-майор Владислав Стойчев, Младен Митров, Никола Дойчев, Асен Нейков, Кван Балев, Чак йенбасат, Симеон Симов.

2/. от "Спартак": Александър Делчев, Васил Цветков, Васил Томилов, Делчо Чолаков, Конко Христов, Никола Радев, Никола Мещров.

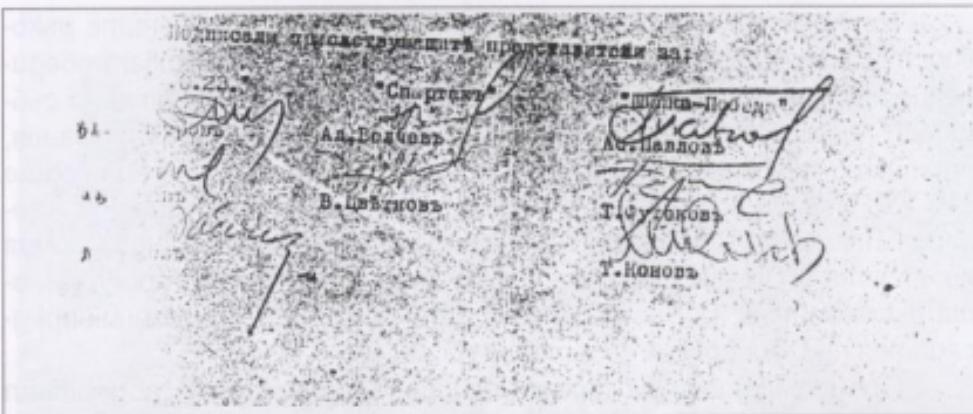
3/. от "Шипка" : Тодор Футеков, Асен Павлов, Тодор Конов, Никола Найденов, Е. Николов, Христо Атанасов, Крум Петков.

Подписали пристигнущите представители за:

"А.С.23"	"Спартак"	"Шипка-Победа"
/п/	/п/	/п/
Л.Митров	Л.Делчев	А.Павлов
/п/	/п/	/п/
А.Нейков	Б.Цветков	Т.Футеков
/п/		/п/
Л.Дойчев		Т.Конов

ВИРНО С ОРИГИНАЛА:

Протоколът от 9 ноември 1944 година за обединение на спортните клубове „АС 23“, „Спартак“ и „Шипка-Победа“ под общото име „Чавдар“.

Собственоръчните подписи на представителите на вече бившите клубове „AC 23“, „Спартак“ и „Шунка-Победа“ под обединителния протокол от 9 ноември 1944 година

Вокам. Тодор Конов /Бакиш/ дава много за напредъка на българския футбол. Не само като състезател. Настоящ е на националния тим в трите мача на Балканските игри през 1946 година в Тирана. Особено плодоносно и продължително работи с подрастващата смяна. Той е първият треньор, който извежда националния юношески отбор на международното футболно поле – победа с 2:1 през 1954 година над Полша в Бидгощ. Общо 16 пъти ръководи нашите юноши в междуържавни срещи.

От редиците на „Шунка“ излизат едни от най-добрите ни футболни съдии – Тодор Атанасов /Точето/, Борис Паунов, Васил Стефанов /Васето/, Страшимир Суруджиев, Георги Аджаров /Джони/.

Част от известните ръководители и дейци на „Шунка“ в различно време преминават по своя воля към „AC 23“ – доктор Иван Бакърджиев, доктор Кеворк Кеворкян, Страшимир Суруджиев, бъдещият министър на външните работи Иван Башев. Любовта към родния клуб отстъпва пред несравнено по-добрите условия за спортуване и обществена изява в Офицерския спортен клуб „AC 23“.

Последвалите събития се развиват мълниеносно. Отечественофронтовската власт в България поражда целостни промени в обществения живот на България. В това число и в спорта. На 12 октомври 1944 година „Шунка“ се обединява с „Победа“ от квартал „Орландовци“ под името „Шунка-Победа“. Предния ден спортните клубове от Пети район на столицата /„Плиска“, „Аспарух“, „Омуртаг“ и някои други/ се сливат в един под името „Спартак“.

На 9 ноември 1944 година представители на временните ръководства на „АС 23“, „Шунка-Победа“ и „Спарта“ извършват обединение на трите клуба в общ, наречен „Чавдар“. Уредителното събрание, предшествано от предварителни преговори и уточнявания, протича в маломерна стаичка под официалната трибуна на игрище „АС 23“. Избран е Временен Управителен съвет и председател – генерал Владимир Стойчев, който по същото време командва армия на фронта в Отечествената война. Той е един от най-прославени състезатели на България по езда и някогашен заместник-председател на Офицерския спортен клуб „АС 23“.

Представители на трите основополагащи клуба подписват учредителния протокол на „Чавдар“: от „АС 23“ – Владимир Димитров, бившият шипченец Иван Башев и прочутият лекоатлет Любен Дойчев; от „Спарта“ – председателят на подуянския клуб и адвокат по професия Александър Велчев /Шмелинг/ и Васил Цветков; от „Шунка-Победа“ – бившите футболисти шипченците Асен Павлов и Тодор Конов /Бакиш/, и председателят на спортния клуб от квартал „Орландовци“ Тодор Футеков. Като служител в железниците последният не след дълго преминава в „Локомотив“ и няколко години ръководи футболната секция на този клуб.

Горните подробности не са плод на мигновено хрумване. Сравнително кратката история на „Чавдар“ в наши дни остава някак в сянка. Този клуб наследява цялата материална база на „АС 23“, чиито състезатели дават основата на отборите по волейбол, баскетбол, плуване, лека атлетика, шахмат, тенис и други спортове. Футболният отбор, съставен и от момчета на „Шунка“, играе в Първа софийска футболна дивизия. Индустриски от Габрово подаряват на тима 20 броя копринени екипи, анцузи и гъон за футболни обувки. Секретар на клуба е септемврият министър на външните работи Иван Башев, а домакин – известният по-късно журналист от Вестник „Земеделско знаме“ Симеон Василев /Мончо/.

На 22 май 1945 година членовете на „Чавдар“ избират Управителен съвет с почетен председател генерал Владимир Стойчев и председател бъдещия генерал и министър на народната отбрана Добри Джуроев.

Един от най-неуморимите ратници за все по-тясното сближаване на „Чавдар“ с военните е вече познатият на читателя деец на „Шунка“ Михаил Михайлова /бай Мухо, Вагонемката/. На 26 януари 1947 година „Чавдар“ става клуб на Профсъюза на военните.

Софийският „Чавдар“, осем души са играчи от бившия вече „АС 23“ /от ляво на дясно/: прави – Бенжамен Аструг /Бенжо/, Георги Пачеджиев /Чугуна/, Кирил Богданов /Картофа/, Драган Георгиев /Драго/, капитанът Любомир Ангелов /Старото/; клекнали – вратарят Павел Василев /Шердена/ от „Шунка“, Асен Петров /Лебеда/, Атанас Янев /Тачето/ – от „Шунка“, Кирил Чипев, Иван Димчев /Бачин/, Добромуир Добрев /Малчо/ от „Шунка“.

На 15 февруари 1948 година предиобег Във Военния клуб започва отчетното събрание на „Чавдар“. Доклад изнася заместник-председателят Александър Велчев /Шмелинг/. Последната точка от дневния ред има съdboносно значение. След гласуване е провъзгласено обединението на „Чавдар“ с физкултурниците при Централния дом на войската. Името на клуба става ЦДВ. Избран е управителен съвет начело с началника на Политическото управление при Министерството на народната отбрана генерал-майор Боян Българанов. За почетен председател е избран министърът на народната отбрана генерал-лейтенант Георги Дамянов.

През пролетта на 1948 година отборът на ЦДВ играе във Втора софийска футболна дивизия и след четвъртия кръг води в класирането със 7 точки.

Продължението е историческо. И с предварителна подготовка. Следобеда на 4 май 1948 година, вторник, във Военния клуб промича съвместно заседание на управителните съвети на „Септември“ начело с председателя му Петър Михайлова /бай Пешо/ и ЦДВ начело с представителя на ръководството подполковник Иван Мирс-

Отборът на „Шунка“ в столичния турнир на ветераните през 1959 година /отляво на дясно/: Вратарят Тодор Конов, Антон Кузманов, Иван Трънкаров, Милчо Колев, Тинко Младенов /Тимеца/, Георги Методиев /Коня, Джо/, Кирил Стоилов, Асен Павлов, Стоян Методиев /Тото/, Асен Вучидолов, Добромир Добрев

ки. Присъстващите вземат решение за обединение на двата клуба под името „Септември“ при ЦДВ. За негов председател е избран генерал Боян Българанов, а за почетен председател – министър Георги Дамянов.

В предиобеда на следващия ден, 5 май, учредителният протокол е подписан в Министерството на народната отбрана от Петър Михайлов /бай Пешо/, подполковник Иван Мирски и председателя на „Септември“ при ЦДВ генерал Боян Българанов.

Отборът на „Септември“ при ЦДВ наследява в Първа софийска футболна дивизия точковия актив на бившия Вече клуб от Трети столичен район „Септември“ и след успешни игри печели същата година първата си шампионска титла.

„Шунка“ е един от трите стълба, от които потегля днешният ЦСКА!

През 1952 година, така да се каже посмъртно, и с „Шунка“ се разиграва чудновата съдебна процедура. В известния на читателяя от други сходни случаи текст Софийското управление на МВР в официално писмо обявява, че клубът е закрит през лятото на 1949

година. А „Шунка“ изчезва цели пет години преди това... На заседанието на Софийския околийски съд присъстват двама от някогашното ръководство на клуба – доктор Любен Жеков и доктор Иван Бакърджиев. Няма го третия призован – починаялия председател Лазар Попов. В съдебния протокол е записано показанието на доктор Л. Жеков: „Това дружество съществува до 1944 г.“ Накрая съдът решава: „... прекратява сдружението под наименование „Шунка“. Да се издири и приеме имуществото на сдружението.“ На босия цървулите...

„АС 23“ - ИМАШЕ ТАКЪВ КЛУБ...

През 1931 година държавен първенец на България по футбол е отборът на „АС 23“ (София). От състава, играл във финалната среща, десетима души вече не са сред живите. За събата на единаадесетия не можах да установя нищо. Затова потърсих АНГЕЛ ЗАФИРОВ, чийто по-малък брат Йордан е един от тогавашните шампиони. Самият бай Ангел Зафиров, надхвърлил 90-те години, повече от десетилетие е треньор на юношите на клуба. При срещите ни в неговия дом на улица „Света гора“ 9 разглеждахме множество снимки и други документи. Чрез тях домакинът отново и отново си припомняше за единствената шампионска титла в историята на „АС 23“. У него сякаш възкръсваха образи на скъпи хора и отдавна отминали събития.

- Финалът за държавно първенство през 1931 година се игра в София. Разбира се, бях на мача. „АС 23“ се срещна с отбора на „Шипченски сокол“ (Варна). Поведохме с 1:0, после резултатът се обърна на 1:2. През второто полувреме нашият халф Борислав Габровски контузи тежко Гочо (Георги) Пармаков. Счупи му крака. Правилникът не позволява смени на полеви играчи и варненци настояваха Борислав Габровски да бъде отстранен. Търсеха справедливост. Съдията Стефан Чумпалов не видя умисъл в действията му и не го изгони. Гостите, несъгласни с неговото решение, напуснаха терена. Опорочиха финала. Присъдена бе служебна победа - 3:0 за „АС 23“.

- Това не обезценява ли шампионската титла?

- Защо да я обезценява? Това, че варненци поведоха с 2:1, не означаваше още нищо. "АС 23" бе съзвездие от големи футболисти. Те спечелиха софийското първенство и до финала за титлата отстраниха леко "Етър", "Слава" (Ямбол) и "Напредък" (Русе).

- Оценката ви за отделните футболисти на "АС 23"?

- Мога да кажа по нещо за единайсетте първенци на България. Тодор Дермонски (Йото) беше отличен вратар и в продължение на 15 години титуляр на "АС 23". Изигра и 26 мача в националния отбор. Беше спокоен и обаятелен човек. За повечето постове в състава имаше конкуренция, но за неговия - никога! Десният бек Павел Пенчев беше твърд и сигурен защитник. Колегата му от другата страна на отбраната Борис Каев не се плашеше от острите сблъсъци. Напорист, истински футболен боец.

- Изброявате само двама защитници?

- Тогава нещата изглеждаха така. Център-халфът играеше по-напред в средната линия. Борислав Габровски, темпераментен, хубав и силен футболист, намери място в националния тим. После премина в "Левски". Разсырди се, хвърли екипа и си отиде. С брат ми се влюбиха в една баскетболистка на "АС 23" - Славка. Тя беше красива. Хареса моя брат, предпочете го... Впоследствие ми стана снаха Любчо Гюзумов беше културен, възпитан и елегантен на терена. Брат ми Йордан Зафиров изпъкваше в играта с гла-ва, действаше равностойно и с двета крака. Ако тримата

„АС 23“ в началото на 30-те години (от ляво на дясно): Любен Гюзумов, Йордан Зафиров, Борислав Габровски (Габрата), Владимир Тодоров (Балерината), Тодор Дермонски (Йото), Павел Пенчев, Крум Николов, Николай Величков (Кебата), Здравко Попов, Любомир Ангелов (Старото), Иван Колев (Бебека), Борислав Краснарев - завеждащ футбола в клуба.

имаха сегашните условия за подготовка, щяха да са ненадминати.

- А нападателите?

- Дясното крило Иван Колев (Бебека) беше много як физически, стабилен и бърз, със силен удар. За Любомир Ангелов (Старото) нямам думи да говоря - предвидлив, хитър и съобразителен, знаеше кога каква позиция да заеме. Несменяем в националния отбор. Център-нападателят Владимир Тодоров (Балерината) беше техничен и голаджия, но мек в играта. Липсваше му твърдост. Левият инсайд Николай Величков (Кебата) обичаше клуба и се раздаваше на

терена. Работлив, играещ за другите. Здравко Попов имаше силен ляв крак. Беше много коректен. Национал.

- Това поколение ли е върхът в историята на клуба?

- И после в "АС 23" играха големи футболисти. Ще посоча само Георги Пачеджиев (Чугуна) и Боби Петров, които дойдоха от "Спортклуб" (София), и лявото крило Вучко Йорданов. Тях всеки ги знае. В националния тим игра и център-халфът Георги Балькчиев (Куш), син на един от основоположниците на футбола в България - Благой Балькчиев. Бяха четирима братя, все футболисти - Куш, вратарят Колю, Коце и Бобе. Сестрите им Елена и Мичето играеха баскетбол и волейбол в нашия клуб. Най-много обичах Благой Кузманов (Пъш). Твърд човек, дойде при нас от "Коньовица", играч на "Ботев". И той национал. Не търпеше несправедливост. Отиде си млад. Преди да почине, го срещнах на площад "Журналист". Каза ми: "Ела да поговорим. Много ми е лошо." И повече не го видях... От по-старите щях да пропусна Крум Николов, много добър бек, започна да играе най-напред в района на "Шипка". Когато свали екипа, възлагаха му да отговаря за футбола в "АС 23". Жена му Лилияна Серафимова беше баскетболистка, както и Любка - съпругата на вратаря Тодор Дермонски. Силни футболисти бяха Гошо Овена (Георги Аначков) от Долна баня, Михаил Бушев, Асен Петров (Лебеда). Обичах ги всички. Димитър Николаев (Пупляка), техничен инсайд, отиде във "ФК 13". Живееше наблизо, зад Семинарията. И той често - с цигара в уста. Питам го: "Зашо пушиш?" Умря от рак.

- Разкажете нещо повече за вашето семейство?

- Какво да разкажа? Тук съм роден, в старата ни къща на същата улица. Баща ми работеше в Арсенала, завеждаше артилерийското отделение. Бяхме четири братя и четири сестри. Единият от братята стана свещеник, другият отдавна почина. На спорта се отдаехме само аз и Йордан, халфът на "АС 23". Още преди да се оженят, снаха ми Славка го обичаше много. Домът на баща ѝ, доктор Гранов, се намираше на ъгъла на "Царя" и улица "6 септември". От клуба помогнаха и Данчо започна работа в полицията. Не беше в политически отдел. Не е мъчил и изтезавал хора като бореца Никола Ферещанов, но подир 9 септември 1944 година го арестуваха. После го изселиха в Червен бряг. Брат ми работи дълго като сондъор в мина "Устрем". Знам едно - спортът да не се меси в политиката!

- Вие сте съучастник в цялата история на "АС 23"?

- През 1923 година се обединиха клубовете "Атлетик", игрището му беше на мястото на Ректората, и "Слава" - от района на улица "Цар Иван Асен II", в посока от Орлов мост към "Ситняково". От общината отредиха на "АС 23" терен в местността "Пустинята" на Борисовата градина. Отначало там беше гола поляна - само баракка и игрище. После изградихме стадиончето. След войната го наследди "Чавдар" и накрая - ЦСКА. Разполагахме и с футболно игрище за деца, с баскетболна и волейболна площадка. "АС 23" беше офицерски спортен клуб, но военни влизаха само в ръководството. Събирахме пари чрез доброволен членски внос, вечеринки във Военния клуб, балове в градското казино, танцови забави в ресторант "България" и къпалнята "Мария-Луиза".

- Изграждате най-богатата база в България.

- "АС 23" разгръща голяма строителна дейност.

Имаше строг бюджет. Разчитахме на дарения. Пример със самопожертвувания даваха ръководителите на клуба. В средата на септември 1939 година направихме футболен турнир за набиране на средства за изграждане на стадиона. Освен "АС 23" в него участваха "Славия", "ФК 13" и "Левски". Пари за детското игрище събраха и съпругите на известни личности и министри Те организираха и благотворителен чай под покровителството на княз Кирил Преславски.

- Не казвате нищо за своята спортна дейност.

- Бях добър скиор, добър кънкьор. Правех дълги преходи из Рила. Занимавах се и с лека атлетика, през 1935 година участвах на състезания в Любляна. "АС 23" имаше най-силния отбор в този спорт за България. Бягах дълги разстояния, 5000 и 10 000 метра. В Любляна гледам събрала се група деца. Подредих ги: "Стройте се." Така ги пуснах в стадиона. Те се радват: "Фала, фала." На старта викат за мене: "Давай, Анжело. Ние те волимо." А аз - най-нисък от бегачите. Нямах въздух... Словенците поканиха на вечеря целия ни тим. Добър атлет беше руснакът Евгений Белий. Десният бек на футболния ни тим Павел Пенчев тласкаше юлле и мяташе диск. Йордан Начев беше отличен бегач. Иван Зографски изпъкна като хърделист. На Любен Дойчев се отдаваше всяка дисциплина. Славчо Йорданов и Мирко Тодоров (Манго) напредваха в десетобоя. Най-голям в скока на височина беше Зарко Панайотов. Липсваха пръсти на единия му крак. Правеха му шпайкове по мярка. Не си

знаеше силата, в Дупница прескочи един плет. Чувствах раздвоение. Опитвах се и във футбола. Голям спортист не можах да стана, потъргна ми повече в треньорството.

- Бивши футболисти ви споменават с благодарност като много добър треньор на младите.

- През 1928 година се включих в кратък треньорски курс, воден от един австриец. Треньорството е призвание. Нямаш ли го, нищо не излиза. Пловдивчанинът Георги Генов беше шивач, не е играл футбол, па какъв треньор стана на "Ботев". В "АС 23" имахме най-хубавото игрище за деца и юноши. Интересът беше голям, идвала момчета и от други клубове. Работих с няколко поколения футболисти. В началото на лятната ученическа ваканция откривахме нашата учебна година. Както се полага - с водосвет. Така я и закривахме. Събирахме около 200 деца всеки ден, от сутрин до вечер. На по-бедните давахме храната бесплатно. Един евреин доведе детето си - дебело, не става за спорт. Само и само да е при нас, да яде и тича с връстниците си. Приехме го и бащата остана доволен. Цар Борис даде благоволението си да наименуваме летното игрище "Симеон княз Търновски". Учех момчетата и на други спортни игри, но най-много на футбол. Плащаха ми заплата като треньор и инкасатор на клуба.

- Постигате и успехи в състезания?

- Не съм ги броил Победихме в юношеския турнир през 1942 година. Подарена бе купа в памет на Павел Грозданов (Пальо), един от учредителите на нашия клуб и дългодишен водач на българския футбол. "АС 23" отстрани "Ботев", "Вихър", "Шипка" и накрая би с 3:0 "Устрем". Този мач

се състоя на игрище "Юнак" преди мъжкия финал за държавно първенство "Левски" - "Македония" (Скопие). Юношеският турнир стана традиционен. На колко деца съм помогнал да станат футболисти...

- Кажете някои имена.

- Те са толкова много. Един от тях е Иван Димчев (Бачин), който след години премина в "Левски" и игра в националния тим. Пазя негово писмо до мен от ония хубави времена. Изпратил ми го е от Панагюрски колонии. Колето Алексиев и Кирчо Богданов (Картофа) бяха в отбора, който спечели първата шампионска титла за ЦСКА. Кого още да спомена? Борислав Футеков (Борсата) започна като вратар при юношите. На един мач прояви самонадеяност, не му потръгна на този пост. Пожела да играе бек. Утвърди се. След време бе титуляр на отбор от Чехия и на ЦСКА.

- Вашето отношение към днешните футболисти?

- На библиотеката у дома винаги са портретите на Георги Аспарухов (Гунди) и Никола Котков. Бог да ги прости! Футболисти като тях ще имаме, когато с децата работят най-кадърните треньори.

ВРАТАРЯТ ТОДОР ДЕРМОНСКИ ПОКОРИ БЕЛГРАД

Едно от блескавите имена в българския футбол преди войната е Тодор Дермонски (Дермонеца). Той е вратар на националния отбор в 26 мача от 1930 до 1938 година. Балкански шампион от Белград. Играч на "АС 23" (София). С отбора на този клуб е държавен първенец през 1931 година и едно десетилетие по-късно - носител на Царската купа. Роден е на 28 ноември 1910-а, почина на 8 януари 1988 година.

Подробности за неговия изпълнен с превратности живот узнах от съпругата му ЛЮБА ДЕРМОНСКА. Разговаряхме в дома им, скътан в тишината на столичния квартал "Борово".

Тодор Дермонски (Йото) - най-добрият вратар на Балканите през 1932 година.

- Откога е познанството ви с Тодор Дермонски?

- Името му на вратар беше много нашумяло. От малка слушах за него. Момчетата от махалата ни в квартал "Красно село" се опитваха да правят плонжони с топката "като Тодор Дермонски". Видях го за пръв път, когато моят зет ни заведе със сестра ми в "АС 23". Там започнах да играя волейбол и баскетбол, занимавах се и с лека атлетика.

- Казват, че вратарят на "АС 23" се обличал много елегантно?

- Йото беше много хубав, много изискан в облеклото. Еталон на елегантност! Обувките му, направени по поръчка от обущаря Гошо Слависта - в черно-бели комбинации. Всичко стилно до най-малката подробност - връзката, костюмът... След тренировка събираще по "Царя" погледите на софиянки. Може би беше началото на 1935 година. Йото се върна с контузия от Гърция. После при спускане със ски към Драгалевския манастир той падна в дълбок трап. Контузената му ръка се възпали страшно. Появи се опасност от ампутация. Спаси го доктор Берзин в Русия Червен кръст. Носехме му там цветя с мои приятелки. До края на живота си Йото имаше белег от операцията на лявата ръка. По-млада съм от него с десет години. Венчахме се през 1937-а.

- Защо го наричате Йото?

- Така го наричат всички приятели и близки хора. Истинското му име е Тотю, както е записано в кръщелното свидетелство от Тетевен. Баща му се казваше Йото, оттам и той е останал Йото...

- Какво най-много ви допада в характера му?

- Йото беше много скромен. Сълнчев човек! С душата на дете! Не можеше да направи лошо другому. Не пиеше. Играеше тенис и пинг-понг, караше ски. На футбола се отдаде всесяло. Заради футбола пропусна образоването си.

- Обичаше ли да говори пред вас за футбол?

- Рядко. Йото беше по-затворен, не говореше много. Все пак нямаше начин да не следя и да не зная футболните му премеждия. По-приказлив беше капитанът на "АС 23" Любомир Ангелов (Старото). При семейните ни срещи той беше в центъра на разговорите и на шегите. Събирахме се и с други играчи от отбора.

- Искрени приятели ли бяха футболистите на "АС 23"?

- Играчите на "Славия", с които се познавахме добре, често се събираха на маса. Предпочитаха леката почерпка, песните. При "АС 23" беше по-различно. Не ни обичаха много. Завиждаха ни на игрището. Бяхме елитен клуб, но между футболистите нямаше нито един офицер. Срещахме се понякога при Кебата (Николай Величков), играч от нашия тим. Баща му имаше кръчма на улица "Позитано" в центъра на София. Момчетата не пиеха, не си разменяха псувни или груби думи. Бяха прекрасни приятели - Старото (Любомир Ангелов), Вучко Йорданов, Бенжо (Бенжамен Аструг), Джиджи (Борислав Витошки)... Не се мислеше за пари. Бяха разговори, смехории, разходки до Витоша.

- Наблюдавахте ли ги в игра?

- В началото не пропусках мач. До мен седеше общият ни приятел Ганди, коляното му посиняваше от моите

"АС 23" през втората половина на 30-те години (от ляво на дясно): прави - Георги Бальчиев (Куш), Кирил Аргиров, Тодор Дермонски (Йото), Владимир Тодоров, (Балерината). Вучко Йорданов, Георги Аначков, Борислав Витошки (Джиджи); клекнали - Любомир Ангелов (Старото), Спас Пашкуров (Гешо Кокала), Георги Пачеджиев (Чугуна), Михаил Бушев (Бушето), Бенжамен Аструг (Бенжо).

удари... Вълнувах се прекалено много. Започнах дори да давам съвети на Йото как по-добре да пази вратата. Като се оженихме, той не ми позволяваше да ходя на мачове, щадеше ме...

- Не придвижавахте ли понякога отбора за мачове извън София?

- Много рядко. Заминахме през войната с автобус за Скопие, беше уговорен приятелски мач между "Македония" и "АС 23". Водач на нашия отбор беше подпредседателят

на клуба Никола Зюмбулев., неспокоен, както винаги. Настаниха ни в хотел, уж всичко вървеше нормално. По време на мача като ни нагънаха, настърви се и публиката... Тръгнахме си преждевременно, мачът не завърши... На връщане от игрището до хотела запяхме "О, Добруджански край."

- Тодор Дермонски е сред най-големите футболисти на България от онова време, балкански шампион от 1932 година.

- Не мога да говоря за балканската титла и победата на нашите. Пазя изрезка от белградския вестник "Време", който прави класиране на най-добрите играчи в турнира от България, Югославия, Румъния и Гърция. На първо място при вратарите е Йото, Тодор Дермонски. Като най- силни на своите постове са посочени още двама българи - защитникът Тодор Мицалов (Тотко) и левият инсайд Асен Пешев (Капуй).

- Вероятно знаете и други подробности?

- У мен са изрезки и снимки и от български вестници. София прави невиждано дотогава посрещане на балканските шампиони от Белград. Гарата и улиците наоколо са препълнени с хора. Негово величество цар Борис III приема след това председателя на Българската национална спортна федерация Димитър Иванов, водача на отбора Павел Грозданов (Пальо), футболистите Тодор Байкушев (Мими), Никола Стайков (Толето) и Йото (Тодор Дермонски). Вестници пишат, че с тях е бил и Тодор Мицалов (Тотко). За него не зная. Другите играчи по това време не са в София.

- Как приемаше похвалите за играта си като национален вратар вашият съпруг?

- Журналист от вестник "Спорт" му казал: "Вие бяхте герой на белградския турнир." Отговорът на Йото е: "Аз бях толкова герой, доколкото бяха и другите. Положих всички усилия да излезем победители. Наистина ние победихме. Най-голяма радост изпитах, когато се издигна първо нашето знаме при закриване на турнира. Тогава на очите ми се появиха сълзи от радост. Бях опиянен и едва в Драгоман разбрах каква огромна радост сме създали с победите в Белград. Тържествата никога няма да забравя. Те бяха искрени и лишени от каквото и да било политически тенденции. Целият народ ни акламира. Никога в живота си не съм бил толкова много целуван от мъже, деца и непознати хора, както на софийската гара. Югославяните играят отлично, но ние ги надминахме с нашия дух и бързо приспособяване. Те няма лесно да се примирят със загубата. Но и ние доста сме губили. Сега е наш ред да печелим."

- Една година по-късно е катастрофата с 0:13 в Мадрид срещу испанците...

- За тази загуба изписаха много глупости и небивалици. След мъчително пътуване няколко денонощия с влак през Венеция, Милано, Ница, Монте Карло и Барселона нашите пристигат капнали от умора в Мадрид. В деня на мача вали ситен, напоителен дъжд. Българите играят за пръв път на трева, с неподходящи обувки. Хълзгат се по мократа трева като на пързалка. Надмощието на испанците е голямо. Център-нападателят ни Михаил Лозанов минава само веднъж центъра на игрището с топка... При 6:0 ре-

ферът гони нашия Константин Ефремов (Жабчо). Мисля, че първите четири гола пуска Йото. После на вратата го сменя Ради Мазников.

- В семейния ви албум виждам снимка на легендарния испански вратар Рикардо Замора?

- У нас е още една негова снимка, на която той е заедно с Йото и Ради Мазников. Направена е на другия ден след мача в Мадрид. Тримата разговаряли дълго. Нашите вратари играеха предимно в рамките на вратата, почти не се отделяха от голлинията. Рикардо Замора ги посъветвал да се включват по-активно в играта на отбора, да излизат и по-напред в наказателното поле. Да пресичат по-рано атаките на противника.

- Имаше ли треньор отборът на "АС 23"?

- Не! Бай Ангел Зафиров подготвяше децата и юношите на клуба, а мъжете нямаха треньор. Водеше ги капитанът им Старото (Любомир Ангелов). През 1968 година доверът ми пътува до Западна Германия. Там случайно попаднал на един немец. Запознали се - Ледерер. Оказалось се, че през 1928 година той тренирал временно футболистите на "АС 23". Размениха си после няколко писма с Йото. В едно от тях Ледерер пише: "Скъпи спортни приятелю. Пет минути преди края на мача с "Левски" ти вкараха гол и ти плаха."

- Кой е резервният вратар на "АС 23"?

- Никола Балькчиев. Бълата. Брат му Георги Балькчиев (Куш) беше в отбраната на "АС 23", игра и в националния отбор. Баща им Благой Балькчиев като държавен стипендиант в имперския лицей "Галата сарай" (Истанбул) е

един от основоположниците на турския клуб "Галатасарай". Той е сред първите популяризатори на футбола в България. Цялото им семейство е спортно. Дъщерята Елена Балькчиева беше националка по волейбол и по баскетбол.

- С какво помните финала, в който отбора спечели Царската купа?

- В един приятен октомврийски ден на 1941 година хора от ръководството на "АС 23" и близки на футболистите посрещнахме отбора на Централната софийска гара. Освен Царската купа играчите носеха и по 4 килограма брашно, подарък от Добрич. Войната беше започнала.

- Играе ли Тодор Дермонски в друг клуб?

- Като дете е започнал в махленския отбор "Мусала" в района на училище "Васил Априлов". Сред юношите на "АС 23" е почти веднага след учредяването на клуба. Има официални срещи в мъжкия тим още през 1926 година. Остана му верен докрай. На 12 май 1940 година уредиха на нашето игрище юбилеен мач с "Левски". Поводът беше 15-годишнината на Йото с вратарския екип на "АС 23". Това тържество бе пръв случай в историята на клуба. Мачът се игра предобед. Приветствия към Йото поднесоха генерал Велизар Лазаров, председател на Българския олимпийски комитет, както и представители на софийските клубове. Юбилеят премина вяло, не така, както очаквах.

- Защо Тодор Дермонски не премина в по-силен отбор? Нямаше ли покани?

- През 1932 година му предложили да остане в Белград. Отказал. Същото се повтаря четири години по-късно при едно продължително гостуване на "АС 23" във Фран-

Националният отбор на България през втората половина на 30-те години (от ляво на дясно): Тодор Дермонски (Йото), Пенко Рафаилов (Пената), Анастас Ковачев (Кълвача), Тома Янакиев (Томето), Димитър Байкушев (Мими), Борислав Габровски (Габрата), Асен Панчев (Панчето), Георги Балъкчиев (Куш), Вучко Йорданов, Любомир Ангелов (Старото), Георги Пачеджииев (Чугуна).

ция. Той не можеше да играе в чужбина. Боледуваше за България! Обичаше България! Беше българин! Спортист по призвание. Веднъж в Букурещ заедно с футболистите били и нашите ватерполисти. Нямало вратар. Йото веднага се съгласил да помогне и скочил в басейна. Едва не се удавил, но играл.

- Той е българският знаменосец при откриване на балканиадата в Белград.

- И не само там. Йото не беше служил войник. От "АС 23" откупиха военната му служба, както и на други футболисти. Той не умееше да марширува, но носи с гордост националното знаме. Така е и в Букурещ. На балканиадата

в румънската столица през 1936 година при ръкуване с княз Михай, син на крал Карол. Йото стиснал прекалено силно ръката му - "да разбере, че има работа с българин". Направил го, защото румънците ни взеха Добруджа...

- Как се отказал от футбола?

- Йото падна много зле на тренировка. Едното му рамо излезе от ставата. Пък и войната навлезе в разгара си. На нашето игрище се настаниха германски войници, на около паднаха бомби. Игрището ни в Борисовата градина беше скъпо за всички от "АС 23". Там живееше с двете си деца домакинът бай Дино. Помня с каква любов той поддържаше обувките на футболистите. Под официалната трибуна беше канцеларията на клуба, както и съблекалните. Зиме там се настаняваха артисти от цирк "Добрич".

- Спомняте си за войната. След това семейството ви изживява кошмарни години. Съпругът ви е осъден, лежи в затвора. За какво?

- От "АС 23" намериха работа на Йото в полицията - към чуждо разузнаване. След 9 септември 1944 година го обвиниха в измислени престъпления - побои над арестувани. Това е лъжа! Той кокошка не можеше да заколи... Осъдиха го на 15 години. А мен изселиха за осем месеца от София. Директор на затвора беше председателят на спортния клуб "Септември" бай Пешо Михайлов, познаваше Йото от футбола и го постави вратар на своя кабинет. Искаше да помогне. Станахме близки със семейството му. Тежко пострада неговата съпруга кака Стоянка. В затвора изтърпява присъда по политически причини и футболистът на "Славия" Георги Янков (Гъоцмана). Шофьор, работе-

ше там с товарна кола. Без да ще, той удря камиона в трамвая. При катастрофата кака Стоянка счупи крак. След три мъчителни години Йото излезе от затвора. Помилваха го.

- А след това?

- Йото е сирак още от 1927 година, майка му отглежда пет деца. Той е научен от малък да се бори с живота. Започна работа в изграждането на язовири и водни каскади. После в строителството. Хиляди тонове бетон изля. Работи при строежа на едни от най-големите заводи на София. Неговата бригада, водена от бившият авиатор Чудомир Топлодолски, направи извивката на козирката на стадион "Васил Левски". При откриване на телевизионната кула споменаха с благодарност името му. В младостта си Йото беше влюбен във футболната врата, след това в строителните обекти. Човек с главни букви! Честен до безкрайност. Наградиха го с "Народен орден на труда" - златен, но се чувстваше изолиран. Болеше го, че е далече от футбола. Много от някогашните приятели го забравиха. Страняха от него, избягваха го...

- Ходите ли на стадион "Българска армия"?

- Понякога, с автобус 204. Там и музей на ЦСКА направиха. Как един не се досети да постави поне паметна плоча на нашето игрище, да знаят хората какви спортисти даде на България "АС 23"?

ЛЮБОМИР АНГЕЛОВ (СТАРОТО)

БЕ СЪРЦЕТО НА „АС 23“

Едно от най-големите имена в историята на нашия футбол е Любомир Ангелов (Старото). Роден е на 4 октомври 1912 и почина на 24 декември 1984 година. Той изигра 44 мача в националния отбор, отбеляза в тях 25 гола. И двете постижения са рекорди за довоенна България. Нападател. Балкански шампион от Белград. Държавен първенец през 1931-ва и носител на Царската купа през 1941 година със своя единствен клуб "АС 23". Беше треньор на "А", "Б", младежкия и юношеския отбор на България. Като наставник на "Спартак" (София) има две втори места в републиканското първенство и един финал за Купата на Съветската армия. Работи и в Сирия.

Разговорите ни с неговата съпруга РАДКА АНГЕЛОВА са в техния дом на улица "Пресанс" 2 в София

- Кога се запознавате с Любомир Ангелов (Старото)?

- През 1933 година, след загубата в Мадрид на нашия национален отбор с 13:0 от Испания. Той учеше в Италианското училище, аз - в Немското училище. Живеех на улица "Граф Игнатиев", в квартала на "ФК 13". Познавах някои играчи от този клуб, но по-късно разбрах, че и Любен е футболист. Венчахме се през 1940 година.

3 октомври 1941 година, Добрич. Пълномощният министър Поменов, началник канцелариета на цар Борис III, поднася Царската купа на капитана на "АС 23" Любомир Ангелов (Старото) след победата с 4:2 над "Напредък" (Русе).

- Споменавате за най-голямата загуба в историята на българския футбол. Как бе посрещната у нас катастрофата с 13:0 в Мадрид?

- В онова време нямаше такива вълнения около футбола. Любен избягващ да говори за мачове. За Испания ми е разказвал как разглеждал гоблени в някакъв манастир. Знаех само, че са били преуморени от дългия път с влак до Мадрид. Играли са с неподходящи бутони на обувките, в дъжд и на затревен терен, какъвто в София нямаше. Нашите не са спазили и режима, впуснали се в живота...

- Нима не ви разказва поне за първите си изяви във футбола?

Играят отборите на България и Гърция. Любомир Ангелов (Старото) е изпреварил своя пазач (с бялата фланелка) и атакува вратата на гърците.

Играе за пръв път в отбора срещу връстниците си от "Славия", но не нападател, а... вратар. По терлици. Младите асисти губят с 1:2. Същата година го водят с мъжкия тим на клуба във Видин за мач с "Виктория". Отсъства титулярят в нападението Иван Бакърджиев и дават неговите обувки на Любен. Похарчил е пет лева за основно изкърпване на обувките. Във Видин е резерва, не излиза на терена. Дебютира срещу "Левски" (София). Утвърждава се в отбора през 1928 година на велиденския турнир в Пловдив, където играе два мача. През 1931 година треньор им е унгарецът Карл Немеш.

- Малко... Като ученик през 1924 година в Пета прогимназия играе срещу отбора на Десета прогимназия. Неговият тим побеждава с 5:2. Любен вкарва три гола на вратаря Йото (Тодор) Дермонски. Тогава двамата се виждат за пръв път. Запознават се и остават приятели за цял живот.

- Началото на членството му в "АС 23"?

- Любен попада сред юношите на "АС 23" през 1927 година. Тогава иг-

- Откъде идва прозвището Старото?

- Още от детските години на Любен, лепнали го негови връстници. Събрали се на приказки. Приятелите му поискали да играят, а на Любчо не му се помръдвало от мястото. Напразно го подканяли: "Айде бе, старо..." Оттам и Старото.

- Във футбола не е мързеливец.

- Футболът беше смисъл и главна цел на неговия живот.

- И пренебрегва всичко заради него?

- Някои от задълженията си като ученик - да. Отсъстваше дълго заради мачове в България и в чужбина, можеха да го изключат от Италианското училище. Помагахме му, аз пишех домашните му по немски. Той завърши в годината, когато се роди цар Симеон. Освен италиански ползваше и френски език.

- Той е балкански шампион от Белград през 1932 година.

- Тогава всички отбори са настанени в един хотел. Водачът на нашите футболисти Павел Грозданов е бил против това, но изход нямало. Подробности за мачовете в Белград не зная. След балканското първенство Любен споделя в София пред журналист на вестник "Спорт": "Голяма радост беше, още не мога да се опомня. Майка ми дойде на гарата, за да пипне купата. Съседките ѝ дали букет, който я забрави да ми поднесе. Играхме добре. Победите ни са заслужени. На последния мач срещу пърците бяхме много изморени. При втора среща с югославяните не мога да кажа какъв ще бъде изхода, но ще бъде голяма борба. Нашият дух е силен и той ни крепи."

15 февруари 1936 година. "Олимпик" (Марсилия) - "АС 23" 2:1. Пред вратата на французите (с раираната фланелка) е Любомир Ангелов (Старото).

- Тези думи произнася най-младият от българските играчи.

- Любен понася много тежко внезапната смърт на Тодор Горчев през зимата на 1933 година. Левият бек на "Шипка" е титулярен играч в националния ни тим на балканския турнир в Белград. Голяма е скръбта на всички.

- В семейния ви живот вероятно следите внимателно футболните изяви и проблеми на вашия съпруг?

- Интересувах се, но не особено. Нямах и време. Останах без родители, от 1935 година трябваше и да работя - най-напред в банкова къща "Новаков", после в Германо-българска кредитна банка. Гледах и мачове, както и тренировки на "АС 23". Клубът развиваше не само футбол, а още

12 септември 1937 година. България - Полша 3:3. Вляво е Любомир Ангелов (Старото), до него - Вулко Йорданов, а вдясно - Кирил Илиев (Павле).

лека атлетика, баскетбол... Футболистите помагаха за затревяване на игрището, копаеха, слагаха чимове.

- През 1941 година "AC 23" печели Царската купа в Добрич. Какви са спомените ви за този мач?

- Нямам спомени... Водач на отбора беше полковник Иларион Тихчев, може би бъркам чина му. "AC 23" беше офицерски клуб, но в отбора не играеше нито един офицер.

- Вълнуващо ли се Старото преди и след пътуване в чужбина?

- Завърна се много доволен от турнето на "Славия" през 1933 година в Палестина, което продължи 40 дни. Извикаха го да подсили тима на славистите. На парахода "Цар Фердинанд" не му станало лошо от морска болест.

7 ноември 1937 година, среща за световно първенство. България - Чехословакия 1:1. Людомир Ангелов (Старото) - вляво, и Крум Милев (Палаврата) пред вратата на гостите.

Често се възниква въпросът, че една от причините за това, че българските футболисти не са имали успех в Европа, е че те не са имали достатъчно подкрепа от страна на публиката.

Донесе ми кръстче от Божи гроб.

- Подробности, свързани с други негови мачове извън България?

- Откри му се възможност да откупи военната си служба, тогава разрешаваха. В продължение само на 45 дни трябваше да премине на обучение във Военното училище. Като него бяха търговецът Христо Докузанов, бъдещият професор Евгени Каменов, футболистът на "Левски" Никола Николов (Бачо Кольо)... Любен остана още по-доволен, че съкрати престоя си там. По същото време замина с националния отбор за Германия, игра и други мачове.

- Най-добрите му приятели в "АС 23"?

- Сближихме се най-много със семейство Дермонски - Люба и Йото (Тодор), вратаря на "АС 23". Приятели му бяха всички от отбора. След мачове се събирахме в една кръчма на улица "Позитано". Неин съдържател беше баща на левия инсайд на клубния ни тим Николай Величков (Кебата). Там имаше чудесна скара и пелин.

- Спазваше ли режим Старото?

- Пазеше страхотен режим. Не пиеше, не пушеше, винаги си лягаше рано.

- Той е известен и с чувството си за хумор.

- Бликаше от хумор, беше находчив, без да засегне някого. Не оставаше длъжен и на всяка закачка. Знаеше как да отговори на майтап. Случваше се да избухне на тrena. Не от злоба, а от любов към футбола. Най-висок в националния отбор беше Пената (Пенко) Рафаилов от "Славия". Недоволен от играта му в един мач, Любен се повдига на пръсти и му удря два шамара. Независимо от това останаха докрай приятели. Бащата на Пената беше свещеник. Той седеше кротко на трибуната, наблюдаваше игра. При всеки подходящ повод поглеждаше брада и казваше: "Това е моят син."

- Футболисти, срещу които е играл Старото, разказват с усмивка и за взаимни провокации...

- Веднъж много грубо го удари Габровеца (Борислав Габровски) от "Левски". Когато на един мач вратарят на "Шипка" Андре Бринк му изби два зъба, Любен щеше да го съди... После всичко се размина.

- Най-силното му преживяване в спорта?

- През есента на 1940 година "АС 23" му уреди юби-

лей на нашето игрище в Борисовата градина по случай 15-годишната му състезателна кариера в клуба. Любен беше развлечуван от вниманието, но умееше да се владее. Не се издаваше...

- Дори и като капитан на националния отбор той е безработен.

- Искаше да работи! От "Левски" предложиха да помогнат и му намерят подходяща служба, ако смени клуба си. "За нищо на света" - казваше Любен. Той държеше да е верен на "АС 23" и в друг отбор не игра. Накрая го назначиха пазач на строежа на Народната банка и изпълняваше тази длъжност две години. После се подготви за нещо като конкурс и започна работа в монетарния отдел на банката, където е движението на парите. Трудно го пускаха за мачове.

- След време нещата се променят в негова полза.

- В първите години след войната Любен завърши треньорска школа. Първи по успех се класира неговият приятел от "Славия" Христо Минковски (Мути), а той беше втори в списъка.

- Какво му донася треньорството?

- Много ядове. Обичаше професията си, въпреки че не живееше спокойно. У дома никой не му пречеше. На маса, която пазя в мазето, подреждаше пионки. Разиграваше с тях различни футболни варианти. Правеше подробен план и разбор на всеки мач. Така беше и в Сирия, където живяхме две години. Там Любен направи шампион отбора на тяхната армия.

- Как работаше?

- Той приемаше всичко много присърце. Беше отговорен, задълбочен. Беше и вечно недоволен, вечно мърмреше - все нещо куцало в отбора.

- Имел е неизбежните футболни тревоги?

- Беше принципен и взискателен. Това често му носеше неприятности. Някои не го обичаха, оплакваха се. Допълнителни грижи му носеха подготвителните лагери - хотел, закуска, обяд... Винаги предизвикваше добро настроение у играчите в тренировките, въпреки че ги натоварваше пределно. Налагало му се е късно вечер да проверява футболисти от "Спартак" дали са по кръчми и други заведения. След години един от бившите му играчи, станал самият той треньор, каза: "Сега чак ти влизам в положението..."

- Само с играчи ли е имал неприятности?

- Един министър на вътрешните работи му пращаше бележки - смени тоя футболист, смени оня... "Кажи му да си гледа министерството" - отвръщаше Любен. Той държеше на своето, имаше твърдо мнение.

- С какво най-силно го помните?

- Беше добър съпруг. Внимателен върху. Изнервяше го понякога само работата.

Бенжамен Аструг (Бенжо): „ГЕРМАНЦИТЕ РАЗБРАХА, ЧЕ СЪМ ЕВРЕИН“

Той се налага бързо в нашия футбол като технически ляв инсайд на "АС 23". Бенжамен Аструг (Бенжо) играе един мач в националния отбор на България. Евреин, споделя жестоката участ на своя народ. В разгара на войната прекъсва по принуда спортния си път. После се появява за кратко време в състава на "Бенковски" (София) и в редовете на "Чавдар" - законният наследник на "АС 23". През 1947 година заминава да следва в Прага. Два сезона е халф на първодивизионния тим "Кладно", с който печели второ място в шампионата на Чехословакия. Завършва електроинженерство. Завръща се в София, но не остава дълго. От 1956 година до своето пенсиониране работи като специалист по звукозапис в телевизията на Прага. Там живее и сега. Сравнително често гостува в България. Роден е на 26 юни 1916 година.

Бенжамен Аструг (Бенжо) има още една косвена и постоянна връзка с България. Негов е звукозаписът на десетки чешки филмчета за деца, излъчвани от екрана на нашата телевизия в програмата "Лека нощ, деца". Съдбата ми помогна да го открия. От телефонния уКАЗАТЕЛ набрах първата софийска фамилия Аструг. И Вед-

нага попаднах на... Бенжо, който гостуваше на своя близка роднина. Изненадата беше еднакво силна и за двама ни. Само след ден той отлиташе за Прага. Срещахме се на другата сутрин. Видях необикновено добър за годините си човек, поласкан и притеснен от закъснелия журналистически интерес към него. Изльчваше доброма и евва доловима душевна самота. След госта време се видяхме отново. Албумите му и снимките от футболната младост са на съхранение в София. Запазил е и интересни публикации от стари Вестници.

- Навлизате от юноша в елитния ни футбол?

Футболистите на „АС 23“ от втората половина на 30-те години пред входа на своето игрище (от ляво на дясно): Тодор Дермонски (Йото Дермонец), Борислав Витошки (Джиджи), Георги Аначков, Асен Петров (Лебеда), Георги Балъкчиев (Куш), Любомир Петров (Боби), Бенжамен Аструг (Бенжо), Вучко Йорданов (Вучето), Любомир Ангелов (Старото), Михаил Бушев (Бушето), Георги Пачекиев (Чугуна).

- Започнах с парцалената топка. Играех с моите съученици от училище "Св. св. Кирил и Методий" и махалата край Женския пазар на София. Като пораснах, се записах в малкото клубче "Сокол". След един от нашите мачове неизвестен човек, Гого Даскала му казваха, попита искам ли да играя в юношеския тим на "АС 23". Веднага приех неговата покана. По-късно научих, че е студент по право. В мъжкия отбор на клуба ме включиха едва 16-годишен. Отначало като резерва. Беше 1932 година.

- Година преди това "АС 23" е шампион на България.

- Настъпиха някои промени в отбора. Замених левия инсайд Николай Величков (Кебата), който имаше кебапчииница на улица "Позитано" до "Широката механа". В нея често се събираха футболистите не само от нашия клуб, но и от "Славия" - Велчо Стоянов, Колата Калканджиев.... Сядахме на специална маса. В центъра на тези срещи беше славистът Васил Цветков (Васето). Най-гласовитият от нас, пееше прекрасно. Напусна "АС 23" и Борислав Габровски (Габрата). Отиде в "Левски". Неговото място зае Михаил Бушев. През 1933 година при нас дойде лявото крило Вучко Йорданов от малкия клуб "Мажестик" на квартал "Лозенец". С него се наложихме като идеална двойка в нападението. Беше чудесен техник и с двета крака. Голаджия. Биеше страшни воллета. Един от най-големите футболисти на България! Невероятен талант.

- Останалите нападатели?

- Дясното крило Иван Колев (Бебека) и националите Любомир Ангелов (Старото) и Владимир Тодоров (Балерината)! Бях най-младият в отбора. Сам се учех на футболна-

та техника, увличах се в комбинативната игра. Помагаха ми и по-старите съиграчи. Не бях реализатор, доставяше ми удоволствие да изработвам голови положения. Най-бързо се опознах със Старото. Един от най-добрите ми приятели. Не мога да го забравя! Сближих се и със семейството му. Той беше истински спортсмен, в пълния смисъл на думата. Сърцето на "АС 23"! Рядко се ражда такъв изключителен футболист. Не пиеше, тренираше. Пример за всички! Завърши италианско училище. Искаха го и в чуждестранни клубове.

- Материалните изгоди, които предлага клубът?

- "АС 23" беше офицерски клуб, но офицери във футболния отбор нямаше. Пари не получавахме, а понякога само скромна почерпка в кебапчийницата на Николай Величков (Кебата). Без пиече! Работех в книжния склад на братя Леви на булевард "Дондуков" и улица "Тетевенска". Оттам ходех направо на тренировки и софийските мачове. Мъка. Нямахме и треньор. Нещо като мениджър на клуба в свободното си време беше Крум Николов, бивш национал по футбол. Имаше склад за дърва. Много добър организатор. Неговият по-малък брат Никола Николов (Бачо Кольо) от "Левски" игра дълго в националния тим. Мисля, че бяхме първият български отбор, който тренираше и през зимните дни. В дъжд, в кал и вятър - пред главната трибуна на игрището на "АС 23", което по онова време още не беше затревено. Това стана в началото на войната, сдобихме се с първия затревен терен в София. Боко Стоилов от клубното ръководство ни беше като строг учител, искаше всичко около отбора да е наред.

Отборът на „АС 23“ и ръководители на клуба: прави (от ляво на дясно) - домакинът бай Дино, Георги Аначков, Бенжамен Аструг (Бенжо), Владимир Тодоров (Балерината), Кирил Аргиров, ; клекнали - (бай Митъо), Михаил Бушев (Бушето), Георги Балъкчиев (Куш), Любомир Ангелов (Старото), Тодор Дермонски (Йото, Дермонеца), Вучко Йорданов (Вучето).

- Най-ярките изпълнители в другите клубове?

- Един от тях е левият инсайд Сашо Белокапов от „Славия“, рядък техник с топката. Познавах от Трета софийска мъжка гимназия Крум Милев, истински влекач във футбола. Удивляваше ме с високата си култура вратарят Андре Бринк. Не мога да ги изброя всички.

- Вие сте вторият евреин след Арико Леви, който играе в националния отбор на България.

- Арико Леви беше чудесен бек на „Славия“, държавен първенец през 1928 година. Тежка контузия го извади рано извън футбола. По-голям е от мен, наблюдавал съм негови мачове. Едър, стабилен футболист. Той се пресели в Израел. След години се видяхме в едно кафене-ресторант в Тел Авив, където редовно се събират български евреи.

2 октомври 1938 година, игрище „Юнак“. България - Германия 1:3. Нашият отбор е с тъмни фланелки: прави (от ляво на дясно) - Ради Мазников (Мазнёто), Вучко Йорданов (Вучето)- третият, Захари Радев (Зарко), Крум Стоичков, Нестор Иванов, Любомир Ангелов (Старото); клекнали - Стоян Орманджиев (Пашата), Никола Б. Николов (Колето), Димитър Зографов (Бомбата), резервният вратар Тодор Дермонски (Йото, Дермонеца), Бенжамен Аструг (Бенжо), Антон Кузманов (Донъо).

Там се и запознахме. Много мил човек. Имаше измъчен вид, получаваше социална издръжка. Арико владееше добре иврит. По-късно разбрах, че е починал.

- Не казвате нищо за вашия мач с националния герб?

- Няколко пъти преди това ме включваха в разширен състав на България, но в него играх само веднъж. Бях 22-годишен. През есента на 1938 година загубихме в София с 1:3 от Германия. Не бях предвиден в отбора. В деня на мача от дома ме извика един разсилен от Българската национална спортна федерация. Явих се пред селекционера Константин Мазников, чийто брат Ради Мазников беше вратар на тима. Той каза, че ме кани в отбора за следобедната среща с германците. Изненадата ми беше много голя-

ма. Макар и отправена в последния час, зарадвах се от внезапната покана. Но се и поколебах... Намеси се капитанът Любомир Ангелов (Старото): "Дай да се разберем. Не ставай смешен, от какво се боиш? Ще играеш!"

- Спомените ви за този мач?

- Много лоши. Особено последствията. Германците разбраха, че съм евреин, и играха страшно грубо срещу мен. Непрекъснато ме преследваха четирима души. Добре, че през цялото време на терена ме подкрепяше Любомир Ангелов (Старото). След четири-пет дена ръководството на "АС 23", без никакви обяснения, ме предупреди с освобождаване от клуба. Смятала, че е провокация внезапното ми включване в националния отбор срещу немците. Не беше никаква провокация от моя страна. Исках да играя! И нищо повече. Сътборниците ми се отнесоха със съчувствие - Старото, вратарят Тодор Дермонски (Йото), Боби Петров, Вучко Йорданов... Всички. Когато започна войната, с "АС 23" играх в София против германски военен състав. И приключих с футбола...

- Не играете до края на войната?

- Предимно от вестниците научавах какво става с "АС 23". Най-мъчително понесох отсъствието си от отбора, когато през 1941 година нашите спечелиха Царската купа в Добрич. И не само тогава. Бях в разцвета на силите си.

- Къде и как живеете през тези години?

- Очаквах като останалите евреи да ме изпратят в трудов лагер. Очаквах това страшно съобщение! Военното ръководство на клуба се отнасяше напълно нормално и прилично към мен. Не мога да се оплаквам. Спаси ме полковник Иларион Тихчев, свързан с "АС 23". След негова на-

меса заедно с по-големия ми брат и майка ми през 1941 година ни изселиха принудително в Трявна. Започнах работа в апетурното отделение на текстилната фабрика "Свети Георги". Собственикът ѝ беше председател на спортния клуб в града. В свободното си време тренирах футболния отбор. И така до есента на 1944 година. Тревненци се държаха чудесно с нас.

- И само те ли?

- Футболът ми оставил много приятели в България. Имам незабравими и приятни изживявания с "АС 23". Играли сме и в чужбина, но най-забележително беше продължителното ни турне през февруари-март 1936 година във Франция. Подсилиха ни Тома Янакиев, Димитър Байкушев (Мими) и Никола Стайков (Толето) от "Славия", Борислав Каменски (Камичето) от "ФК 13". Бяхме в Антиб, Ница, Кан, Монпелие, Марселия, Метц, Ним... Девет мача за по-малко от месец - три победи, три равенства и три загуби. Френските рефери не винаги бяха справедливи, понесохме контузии. Тегнеше и голямата умора. Предварително бяха уговорени само три срещи, но добрите ни игри удължиха турнето по молба на домакините. Представихме достойно българския футбол срещу професионални клубове, с френски национали и закупени чужденци. Навсякъде ни посрещаха и изпращаха с внимание. Играхме на затревени терени, пред много публика. Показахме, че имаме футболисти от висока класа като Любомир Ангелов (Старото) и Вучко Йорданов. На връщане, след 30-часов път с влак от Страсбург до Загреб, гостувахме и на "Граждански". Загубихме с 0:2 от най-силния тим на Югославия.

- Интересът на журналистите?

1936 година, Франция. Играят отборите на „Олимпик“ (Марсилия) и „АС 23“ (с раирани фланелки). Българите (от ляво наясно): Владимир Тодоров (Балерината), Никола Стайков (Толето) и Бенжамен Аструг (Бенжо).

- Вестниците във Франция и Югославия отразиха нашите мачове с много снимки и пространни информации. Цялото турне бе описано подробно в тогавашния вестник „Спорт“ от журналиста Иван Севелиев. Уважавам и друг спортен журналист - Климент Симеонов. Той играеше халф в отбора на софийския „ФК 13“. Носът му е с по-особена кройка, викахме му Папагала. Бяха добри семейни приятели с капитана на „АС 23“ Любомир Ангелов (Старото).

- Десетина години по-късно играете в чешки футболен клуб. Защо напускате България?

- След войната отидох временно при мой приятел Боби Петров в софийския „Бенковски“. После преминах в „Чавдар“, наследникът на „АС 23“. Бях доволен от момчетата в обединения тим. През 1947 година заминах за Прага да

следвам електроинженерство. Започнах да играя в първодивизионния отбор на "Кладно". В него бяхме трима от България - защитникът на "АС 23" Борислав Футеков (Борсата), Стефан Божков от "Спортист" (София) и аз, вече като халф. Най-ценен и най-добър в нападението беше Стефан Божков, който следваше медицина. Сънародниците ми се върнаха в новосформирания софийски клуб ЦСКА. Напуснах тима година по-късно. Трябваше да уча, а само за тренировки пътувах три пъти седмично до град Кладно - на 40 километра от Прага. Беше трудно.

- **Футболна дира в Чехословакия оставят и други българи.**

- И най-дълбока център-нападателят Божин Ласков! Обичаха го много като футболист, уважават го в Братислава и като добър лекар. Веднъж се срещнахме случайно в Прага. Влязох да хапна чорба в едно заведение и там се видяхме. Цял следобед прекарахме заедно. Голям футболист в Братислава беше и Антон Кузманов (Донъо).

- **Какво ви напомня днешният стадион „Българска армия“?**

- Та това е старото игрище на „АС 23“! Последния път го посетих със съпругата на покойния ни вратар и отличен приятел Тодор Дермонски (Йото) - Люба. Седяхме двамата на една от безлюдните трибуни. Дълго приказвахме за миналото, за хубавите ни времена... Заваля дъжд. Тръгнахме си. Беше тъжно. Кой сега се интересува от нашия отбор, от чудните футболисти на „АС 23“?

1930–1931 ГОДИНА

В София настъпва решително разместване на пластиовете. В последния кръг „АС 23“ побеждава „Славия“ с 5:3 и с 14 точки от 10 мача и 30:17 голово сътношение окупира членното място. Втори с 14 точки и 27:17 остава „Левски“.

В системата за държавно първенство има съществена промяна. Столицата е домакин на турнира между първенците на спортните области. Тържественото откриване е на игрище „Юнак“ в един часа следобед. Датата е 6 септември. Осминафиналите противопоставят 12 отбора: „Хан Омуртаг“ (Шумен) — „Левски“ (Дупница) 2:0, „Слава“ (Ямбол) — „Спортист“ (Будин) 3:1, „Напредък“ (Русе) — „Победа“ (Плевен) 3:1, „България“ (Хасково) — „Орел-Чеган 30“ (Враца) 6:2, „Шипченски сокол“ (Варна) — „Ботев“ (Пловдив) 1:0, „АС 23“ (София) — „Етър“ (Търново, сега Велико Търново) 5:0.

След първия кръг жребият отрежда победителят от мача „АС 23“ (София) — „Слава“ (Ямбол) да се класира направо за финала, а в единствения полуфинал да се срещнат победителите от грубоите „Шипченски сокол“ (Варна) — „България“ (Хасково) и „Напредък“ (Русе) — „Хан Омуртаг“ (Шумен). Варненци са недоволни и протестирам. Заплашват, че ще напуснат турнира. Вследствие на заплахата ръководството на БНСФ решава „Шипченски сокол“, ако победи, да отиде направо на финала. Сега „АС 23“ протестира, но накрая се примирява с новото разпореждане,

Четвъртфиналите са на 8 септември: „АС 23“ (София) — „Слава“ (Ямбол) 7:0, „Шипченски сокол“ (Варна) — „България“ (Хасково) 5:1 и „Напредък“ (Русе) — „Хан Омуртаг“ (Шумен) 3:1.

10 септември. Полуфинал. „АС 23“ (София) — „Напредък“ (Русе) 3:1. Срещата е на кален терен. Столичани играят предпазливо, пазят сили за най-решителния мач.

13 септември 1931 година. Финал. Игрище „Юнак“.

„АС 23“ (София) — „Шипченски сокол“ (Варна) 3:0 (служебно)

Още във 2-ата минута след изпълнение на ъглов удар Владимир

Отборът на „AC 23“ (от ляво на дясно): Любен Гюзумов, Йордан Зафиров, Борислав Габровски (Габрамата), Владимир Тодоров (Балерината), братарят Тодор Дермански (Йото, Дермонеца), Павел Пенчев (Медуна), Крум Николов, Николай Величков (Кёбата), Здравко Попов, Любомир Ангелов (Старото), Иван Колев (Бебека), Борислав Краснарев — завеждащ футбола в клуба

Капзамалов си отбележва автогол — 1:0 за „AC 23“. До почивката гостите изравняват резултата, а след това излизат напред — 1:2 за „Шипченски сокол“. Повечето зрители им симпатизират и ги подкрепят. У столичани все по-ясно се долавят признания на умора, натрупана в четирите мача за една седмица. Независимо от всичко борбата за надмощие продължава. Така е 17 минути до края на мача. Тогава към топката почти едновременно замахват националът Борислав Габровски и десният халф на „Владислав“ Георги Пармаков. При силния удар варненецът пада подкосен със счупен крак. Около него се струпват потресените му и объркани сътборници. Пострадалият е откаран в Александровската болница. Главният съдия Стефан Чумпалов иска да поднови играта, но „соколите“ въразяват: „Или Габровски вън, или няма да играем.“ Реферът не вижда умисъл в действията му и не го отстранява. Изчаква, както сам твърди, не пет, а седем минути. Разправши, обвинения. Доводите на двама страни са противоположни. Мачът е прекратен. Вече се здрачава.

„AC 23“ (София): Тодор Дермонски (Йото, Дермонеца); Павел Пенчев (Медуна), Борис Каев (Каето); Борислав Габровски (Габрамата), Любен

Гюзумов, Йордан Зафиров; Иван Колев (Бебека), Любомир Ангелов (Старото), Владимир Тодоров (Балерина-та) — капитан, Николай Величков (Кебата), Здравко Попов.

„Шипченски сокол“ (Варна): Здравко Янакиев (Ципата); Борис Нейков (Черния Борис) — капитан, Владимир Капзамалов (Капзамала); Георги Пармаков (Гочо), Иван Георгиев (Шико), Петър Иванов; Александър Коев (Железния), Жечо Тунчев, Илия Булашев, Иван Наиденов (Наиденката), Иван Иванов (Джованата).

Рефер Стефан Чумпалов (София).

Коментарите продължават дълго. Очаква се и окончателното решение.

Тежко контузеният **Георги Пармаков**, бъдещ известен футболен съдия: „За пръв път играх десен халф, в „Шипченски сокол“ съм център-халф. Габровски ми счупи крака. Нарочно го направи: аз замахвам за топката, той си сложи крака пред моя, с бутоните насреща...“

Капитанът на варненци **Борис Нейков**: „Нашият играч бе умишлено ритнат от Габровски. Това много добре забелязах, бях на пет метра от него. Габровски въобще игра грубо. Не сме доволни от рефера, който фаворизираше софиянци.“

Халфът на „АС 23“ **Борислав Габровски**: „Инцидентът е случаен. Съжалявам за станалото, но съвъзмущение отхвърлям обвинението, че съм ритнал умишлено. Напротив, когато Пармаков се засили и ритна, вместо в топката кракът му попадна в моята обувка.“

Левият инсайд на „Шипченски сокол“ **Иван Наиденов**: „Допуснахме голяма грешка на финала срещу „АС 23“. Вкарах първия ни гол и изравнихме резултата. Наблизяващият краят на мача и водехме с 2:1. Софиянецът Борислав Габровски, не можа да кажа, че го направи нарочно, счупи крака на нашия Георги Пармаков. Замахна и защитникът на „Шипченски сокол“, се наниза на крака му. Неумишлено беше. Започнаха разправии по игрището. Съдията Стефан Чумпалов не искаше да изгони Борислав Габровски. Суетяхме се около Гочето Пармаков, нямаше лекар. Останахме с десет души. Публиката викаше, ръкопляскаше. Водачът ни Генко Генов, варненски търговец, нареди да не играем повече. Напуснахме. Пишман станахме после, що се отказахме. Още във влака осъзнахме каква грешка сме сторили. Приказвахме помежду си за прибързаното

Георги
Пармаков
(Гочо)

решение. Насстроението ни — никакво. Загубихме спечелено държавно първенство.“

Бързоногият Варненски нападател Александър Коев: „Наблюдавахме същата 1931 година „АС 23“ във Варна. Софиянци размазаха на градския колодрум „Владислав“ с 9:3, имаха страшно нападение. Добихме представа за играта им, а те не познаваха нашата. Почувствахме, че са и самонадеяни. Преди финалния мач в съблекалнята дойдоха играчи на „Левски“ (София) да ни дават съвети как да играем срещу „АС 23“. Искаха да бием... Бяхме и по-добри. През второто полувреме получих удобна топка от Жечо Тунчев, напреднах и бих силно — 2:1. Вратарят Тодор Дермонски хвърли каскета си от яд. Нашият вратар Здравко Янакиев беше герой! Чудо! Ние водехме играта, не давахме на „АС 23“ вода да пие. Халфът Борислав Габровски умишлено подложи крак на Георги Пармаков (Гочо) точно когато той искаше да нанесе удар по топката. Строши крака му над глезена. Преди да го откарат в болница, Гочето пъшкаше от болка и викаше: „Продължавайте да играете, бе! Ще ги бием.“ Не го послушахме. Напуснахме. И съркахме. Загубихме служебно. Публиката негодуваше силно, освирка рефера и софиянци.“

Краят на неприятната история е небивал. Управлятелният съвет на БНСФ постановява: „Българската национална спортна федерация се събра няколко пъти на съвещание, за да реши на кого да присъди

Игрище „АС 23“. Валиране на футболния терен

шампионската титла и купата, подарена от Негово Величество цар Борис III. Естествено, формираха се два лагера. Първите смятаха, че мачът трябва да се преиграе, докато според вторите шампионската титла трябваше без гълъбии да бъде присъдена на „АС 23“, тъй като противниковият състав е напуснал терена без основателни причини. Наложи се последното решение и така отборът на „АС 23“ стана национален първенец на България.¹⁰

Победител в осмото държавно първенство е „АС 23“, но за разлика от своите предшественици не получава и Царската купа, защото печели финала със служебен резултат 3:0.

1941 ГОДИНА, ЦАРСКАТА КУПА

В столичния финал „АС 23“ побеждава ЖСК с 1:0 след автогол на десния бек Стоян Орманджиев (Пашата). В Пловдив „Парчевич“ трудно надделява с 4:3 над съгражданите си от „Спортклуб“, а във Варна „Победа“ отстранява „Тича“. Общо 12 отбора таят надежда да грабнат Царската купа.

Осминафинали: „Парчевич“ (Пловдив) — „България“ (Хасково) 3:0, „Хаджи Славчев“ (Павликени) — „Чардафон“ (Габрово) 3:1, „Левски“ (Дупница) — „Македония“ (Скопие) 1:3, „Бдин“ (Видин) — „Белите орли“ (Плевен) 5:3 след продължение — в редовното време 2:2, „Напредък“ (Русе) — „Цар Крум“ (Бяла Слатина) 3:0 служебно. Нападателят на „Цар Крум“ Иванчо Иванов (Шингама) обяснява: „Три дни преди мача ръководството на нашия клуб уведоми Футболния съюз и предстоящия ни противник, че не е възможно да участваме в турнира поради контузии на сътезатели.“ Истинската причина е друга. Белослатинци се чувстват ощетени и намират повод да протестират — само преди седмица при реванша за държавно първенство в Пловдив срещу тамошния „Левски“ реферът не дава две продължения по 15 минути, а третият мач не е игран на неутрален терен.

Четвъртфинали: „Македония“ (Скопие) — „Парчевич“ (Пловдив) 12:2, „Х. Славчев“ (Павликени) — „Победа“ (Варна) 1:0, „Бдин“ (Видин) — „АС 23“ (София) 0:3.

Полуфинали: „АС 23“ (София) — „Х. Славчев“ (Павликени) 6:0, „Напредък“ (Русе) — „Македония“ (Скопие) 1:0. Отлично играе вратарят на домакините Марко Николов. Скопяни имат надмощие и след загубата подават контестация — ненормални размери на игрището, което е и осеяно с дунки. Десният инсайд на русенци Ганчо Василев разказва: „Моят по-малък с три години брат Любомир, ученик в гимназията, беше ясно крило на „Напредък“. Пътувахме с него от Плевен за Русе. Във влака неочаквано попаднахме сред футболистите на „Македония“. Представихме се. Те се отнесоха много надменно към на-

шия клуб. Чувстваха се сигурни победители след смазващия им удар за Царската купа. Заканвала се: „Победихме „Парчевич“ (Пловдив) с 12:2. Вие с по-малко ще бием. А на „АС 23“ във финала ще вкараем 23 гола.“ Мачът на другия ден се разви по съвсем друг начин. Имаше напрежение, имаше и грубости. Неутрализирахме техническото предимство на гостите с игра „човек за човек“, с много борбеност и тичане. Първото полувреме завърши 0:0. След почивката брат ми Любомир Василев прехвърли топката на лявото крило Георги Чолаков, който отбелязя гол. В последните минути издържахме натиска с „бетон“ пред своята врата.“

3 октомври 1941 година. Финал, град Добрич.

„АС 23“ (София) — „Напредък“ (Русе) 4:2 (2:0)

За пръв път финал за Царската купа се играе извън София. Честта, с която е удостоен град Добрич, не е случайна. Голямото футболно събитие е в центъра на националния спортен събор и тридневните тържества по случай една година от присъединяването на Южна Добруджа към България. Мачът протича при неравни сили, отборът на „АС 23“ е несравнено по-добре подготвен. Още в 12-ата минута ветеранът Любомир Ангелов отбелязва гол и въпреки сигнала за засада на страничния съдия столичани повеждат с 1:0. В 30-ата минута Благой Кузманов с глава изпраща топката във вратата на русенци — 2:0. Обстановката не се променя и в началото на второто полувреме. В 57-ата минута отново безпогрешен стрелец е Любомир Ангелов, а малко след това другият национал Владимир Тодоров покачва на 4:0. Футболистите на „Напредък“ се окопитват в последния половин час от срещата. С две точни попадения в 65-ата и 75-ата минута капитанът им Кирил Манев прави загубата по-почетна. С резултат 4:2 „АС 23“ печели Царската купа.

„АС 23“ (София): Тодор Дермонски (Йото, Дермонеца); Спас Пашков (Гешо Кокала), Любомир Петров (Боби), Георги Балъкчиев (Куш); Кирил Чипев, Михаил Бушев (Бушето); Любомир Ангелов (Старото) — капитан, Георги Пачеджиев (Чугуна), Владимир Тодоров (Балерина-та), Благой Кузманов (Пъш), Атанас Деспотов (Тацо).

„Напредък“ (Русе): Марко Николов (Маро); Никола Кальчев, Борислав Дуков (Тръбача), Борислав Пейчев (Борко Сръбчето); Ангел Асенов, Никола Цочев (Колиша); Любомир Василев, Ганчо Василев, Кирил Манев — капитан, Цанко Маринов, Георги Чолаков (Тео Линген).
Рефер Кицо Поменов (София).

Център-халфът на „АС 23“ Любомир Петров (Боби): „Петима-шестима от нашите играчи бяха национали. Тренъор нямахме, водеше ни капитанът Любомир Ангелов. Противникът намали резултата, когато всичко беше ясно. Победата в турнира за Царската купа отпразнувахме в банкетната зала на столичния хотел „Империал“.“

Нападателят на „Напредък“ (Русе) Ганчо Василев: „В Добрич народът празнуваше. Внушителна арка украсяваше градския площад. Игрището представляваше поляна с набързо скованi футболни врати и дървени пейки за зрителите. Предния ден тренирахме. Тренъор и капитан ни беше център-нападателят Кирил Манев, играхме по новата тогава система дубълве-ем. Победата над „Македония“ ни вдъхна кураж. Излязохме на терена доста навити, не като обречени. Преди това нашите ръководители останаха неприятно изненадани и протестираха. Вместо предварително обявения рефер Тодор Атанасов (Точето) неочаквано за нас пристигна и свирин друг софиянец. Това предизвика психоза. Опасяхме се от предварителна уговорка. Защо сменят съдията? Загубихме. Впечатли ме капитанът на „АС 23“ Любомир Ангелов (Старото)

Пълномощният министър Светослав Поменов, началник на канцеларията на Цар Борис III, поднася Царската купа на капитана на „АС 23“ Любомир Ангелов (Старото).

рото). Медали гадоха и на нас. Някои афектирани мои сътборници ги захвърлиха. Аз приемах загубата като реална.“

Десният инсайд на „АС 23“ Георги Пачеджиеv: „Чувствахме се добре състояние. Като истински аматори се радвахме на всеки успех и на най-малкото обществено внимание. Между нас цареше мъжко приятелство и взаимно уважение.“

Атанас Деспотов, ляво крило на „АС 23“: „Титуларното ляво крило Иван Димчев (Бачин) влезе в казармата. Млад войник. Заместих го на полуфинала срещу „Хаджи Славчев“ (Павликени). После и на финала в Добрич. Бях най-младият в отбора. По случай победата над „Напредък“ (Русе) с Георги Пачеджиеv се почерпихме с пасти в една сладкарница. Общата другарска вечеря беше на 27 октомври 1941 година в София. Седяхме около голяма маса в хотел „Империал“. Присъстваха клубните ни ръководители, повечето висши офицieri.“